

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 125 | ESMASPÄEV, 1. JUULI 2013

●●● ajaleht.epl.ee

Foto: Hendrik Osula

Šadeiko tegi uue Eesti rekordi

Euroopa mitmevõistluse superliiga teise päeva krooniks sai Grit Šadeiko seitsmevõistluse tulemus 6221 punkti, mis on ühtlasi uus Eesti rekord. lk 15

Politseinik rabab kahel töörindel

Sadakond politseiniku-piirivalvurit on sunnitud korralikuma palga saamiseks vähemalt kahel kohal töötama. Lisatööd leitakse nii bussijuhi, turvamehe, ehitaja kui ka korstnapühkijana. lk 2-3

Silvi Vrait in memoriam

Reedel lahkunud laulja kordumatu tämber jääb igavesti kõrvu. lk 12-13

Eesti majandus kiratseb, aga palk ometigi tõuseb

Tööandjad ütlevad, et praegu huvitab inimesi ainult palk, muid hüvesid-soodustusi ei küsita. lk 8-9

-50%

Kehtib kuni 31.07

KangaDzungel

TREND

Avab ukseid 2.07 kl 12:00

Tallinna Kaubamaja

0-korrusel

(Trollipeatuste vastas)

Ootame teid
uudistama!

JUHTKIRI

Kellele terendab palgatõus

Täna Eesti Päevalehes toome näiteid ettevõtetest, kus viimasel ajal on töötajate palka tõstetud. Neid leida polnud keeruline. Palgatõus ei puuduta ainult riigikogu ja tippjuhte, aga ta ei puuduta ka igäht. Isegi ettevõtetes, kus palku on tõstetud, ei ole need enamasti tõusnud päris kõigil töötajatel. Ja isegi tõstetud palgad ei ole tihti sellised, mis tekitaksid töötajates suurt rahulolu ja lojaalsust.

See, kui rahul või rahulolematud töötajad palgaga on, sõltub muidugi ka ametist ja tegevusalast. Kui Tallinna Linnatranspordi AS-i avalike suhete spetsialist Urmas Tooming tõdeb, et „praegu tööle võetavaid inimesi huvitab ainult palk, muid hüvesid või soodustusi ei küsita”, siis IT-ettevõtja Jaan Pillesaar, Helmese omanik, julgub rääkida ka seda, et raha ei ole „maailmas esmatähtis, kuigi inimesed jõuavad selle tõdemuseni enamasti liiga hilja”. Mitmekordset Eesti keskmist palka teeniv töötaja saab Pillesaare soovitatud mõtteviisi endale lubada, keskmise ringis või alla selle saaval töötajal on seda raske teha.

Töönõustajad soovivad tavaliselt, et kõrgemat palka küsides on kasvavast elukallidusest kurtmise asemel tõhusam kirjeldada tööandjale panust, mida te tema ettevõtte käibesse ja kasumisse annate. On aegu, kus tööandjal on sellist juttu lihtsam ignoreerida, ja

on aegu, kus see on raskem. Praegu on käes pigem see teine ja aasta-aastalt on oodata korralike – rääkimata headest – töötajate läbirääkimispositiooni paremaks muutumist.

Eesti Pank prognoosib oma viimases

majandusülevaates, et järgmistel aastatel võib Eestis esmakordselt näha tööõhõive kahanemist hoolimata samaaegsest tööpuuduse vähenemisest. Ebasoodne demograafiline areng – rahvastiku vananemine ja väljaränne – hakkab tööandjatele üha rohkem hambaid näitama. Eesti Pank soovib ettevõtjatel vastukaaluks „suurendada tööjõu varustatust kapitaliga ja tõsta töötajate kvalifikatsiooni”.

Kujunenud olukord on väljakutse töösuhte mõlemale poolele. Tööandjate poolel ei tähenda see ainult investeerimisvajadust, vaid sageli ka vajadust muuta juhtimist: mida kvalifitseeritum töötaja, seda vähem talub ta „keelan, käsin, poon ja lasen” tüüpi juhtimist. Töötajate poolel seevastu on raske seedida seda, et majandust kraavi keeramata ei ole ulatuslik hüppeline palgatõus võimalik. Kui tänavu jääb keskmise brutopalka kasv 5% kanti, siis 2014.–2015. aastaks lubab keskpanga prognoos vastavalt 6,4% ja 7,4%. Ka sellises tempos jõuab Soome tasemele lähemale, aga see võtab aega. ●

REPLIIK

Vägev saavutus

Eesti möödunud nädalavahetuse saavutus saada Euroopa kolmandaks mitmevõistlusriigiks suurriikide Prantsusmaa ja Venemaa järel on hea, et mitte öelda vägev. Vastu võib väita, et mis siin vägevat, mitmevõistlus on niisport. Küllap on kümne- või seitsmევõistluses parimaks püüdlejaid maailmas tõesti vähem kui näiteks 100 meetri jooksu või maratoni harrastajaid, jalgpallist rääkimata, aga mis siis. Olgu kümnevõistlus, seitsmევõistlus, kettaheide, kriket või epee, olgu olümpia või külavõistlus – peaasi, et võistlejate esitust on põnev jälgida. ● **Villu Zirnask**

lk 11 Viviane Reding: ülim aeg Euroopa andmekaitser reformiks

lk 11 Britt Rosenberg: kõrgkoolis hakkama saamine nõuab küpsust

U

UUDISED

ÜLIKOOLID DUBLEERIVAD ÜKSTEIST ENDISELT

Haridusministeerium hakkab lähikuudel analüüsima, kas ülikoolid jäta-
 vad vastuvõtuarve kehtestades enda huvi-
 de kõrval märkamata riigi huvid. Kõrgharidusreformi eesmärgiks sea-

ti muu hulgas ülikoolides erialade tarbetu dubleerimise lõpetamine, ometi võtab Tallinna ülikool tänavu mitmele sotsiaal- ja humanitaerialale sama palju tudengeid kui Tartugi. **ERR**

Kolmel kohal tööd rabanud noor politseinik sai insuldi

Paarsada politseinikku töötab ots otsaga kokku saamiseks kahel-kolmel töökohal – patrullimisest vabal ajal teenitakse leiba näiteks korstnapühkijana.

Kärt Anvelt
 kart.anvelt@epl.ee

Kurbi näiteid, et politseinike mitmel kohal töötamine võib kurnatusega või halvimal juhul haiglavoodis lõppeda, ei tule kaugelt otsida. Hiljuti ütles üles ühe Põhja prefektuuris töötava politseiniku, muidu terve ja hakkaja noore mehe tervis: kolmel töökohal töötamine viis insuldini.

Mitmel kohal töötavate politseinike probleemi, kes ei saa oma väikese palgaga lihtsalt hakkama, avalikustas politsei- ja piirivalveamet (PPA) ise oma viimases ajakirjanumbris Radar. Teema tõusis päevakorda seetõttu, et mujal töötajaid hakati ametis registreerima.

Eesti Päevaleht leidis ühe päevaga kergesti mitu politseinikku ja piirivalvurit, kes olid valmis rääkima, miks nad veel teiselgi ametikohal töötavad. Üsna üheselt jäi kõlama mõte: kui palk kiiresti ei tõuse, on PPA varsti spetsialistidest tühi. Neil, kes ei tee politseitöö kõrvalt lisatööd, tuleb täitmata ametikohtadel sellegipoolest töötada, kuid ametijuhendi järgi oma töö kõrvalt kellegi teise kohustuste täitmise eest lisaraha ei saa.

Tegelik arv on suurem

Teiselgi töökohal töötajaid on pea igas PPA osakonnas, kõige rohkem Põhja ja Lõuna prefektuuris. PPA sisekontrollibüroo andmeil on juuni alguse seisuga teatanud teise tööandja heaks töötamisest üle 270 ametniku, kellest umbes 150 teenivad lisa kas ettevõtluse või palgatööga. Seejuures on mitu inimest teatanud, et neil on rohkem kui üks lisatöökoht, märkimisväärne osa kuulub korteriühistute juhatusesse. Paljud töötavad kiirabi autojuhina, bussijuhina,

haiglates turvateenuse pakujana, transameestena.

„Võib oletada, et tegelikkuses teenib muu tööga lisa rohkem inimesi, kui meile teada on, kuivõrd teavituse esitamise tähtaeg on 1. juulil ja teateid lisandub iga päev,” kommenteeris PPA sisekontrolli juht Raul Vahtra Radaris.

Palgatõusu oodatakse PPA-s ammu. Aasta alguse palgade ühtlustamisega ei tõusnud palgad paljudel ning töötajad tunnevad end väga solvatuna.

Põhja prefektuuri Ida-Harju välijuht Mihkel-Jaagup Laats töötas politseitöö kõrvalt rohkem kui pool aastat lennufirmas Panaviatic julgestusosakonna juhina. Laats on lõpetanud lennukolledži ja

abiellub. Väsimus oligi tema sõnul peamine, miks ta lõpuks lisatööst loobus – kui sajatunnisest töönädalast sai reegel, tuli midagi muuta. „Tervisele ei hakanud, kuid ma ennetasin seda – pidin ühe töö lõpetama,” ütleb ta.

50 eurot lisa ei aita

Põhja prefektuuri Lääne-Harju jaoskonna välijuht Henry Murumaa on juba aasta töötanud osalise kohaga kiirabi-autojuhi ja meedikute abilise-
 na. Murumaal on praegu piisavalt aega, jõudu ja tahtmist kahes kohas elatist teenida. Seni pole kannatanud pere, hobid ega ka tervis.

Nii Laats kui ka Murumaa, kes mõlemad on välijuhid, leiavad, et patrullpolitseinik peaks teenima vähemalt 1000 eurot kätte – sellisel juhul saaks PPA-sse ka motiveeritud tööjõudu. „Palgatõus 50 eurot

ei mängi mingisugust rolli – inimesed lähevad ikka mine-
 ma,” nendib Murumaa.

Tema ja Laats käisid hiljuti Soome välijuhtidega kohtumas, sealseid palku nad Eestiga võrrelda ei taha, kuid mõistavad, miks Soome politseis on noored, tugevad, motivee-

Umbes 150 PPA ametnikku teenib kas ettevõtluse või palgatööga kõrvalt lisa.

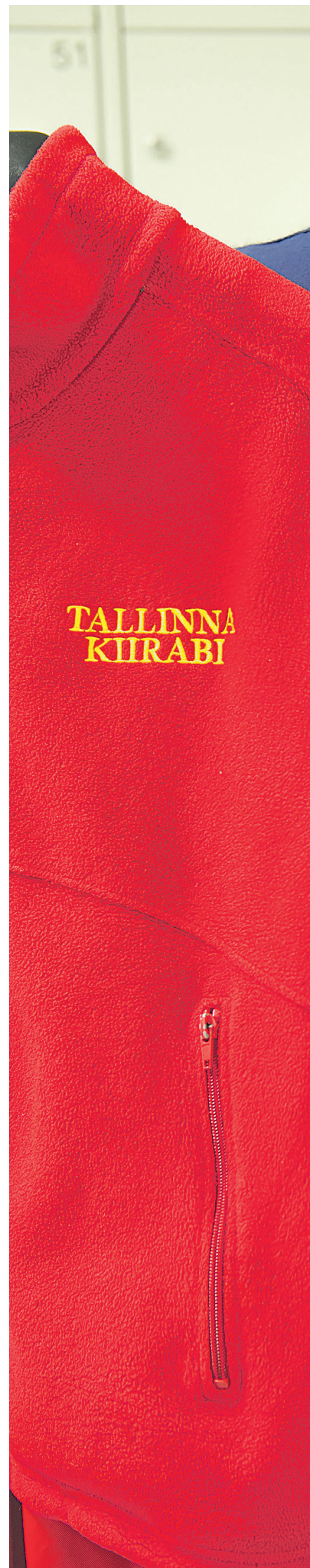
tegi lõputöö lennunduse julgestuse kohta, seetõttu valis-
 ki ta kõrvale erialase töö. Ta läks samal põhjusel, mis teisedki – palga pärast. Algu-
 ses pidi koormus olema veerand kohta, kui see aga suurenes, tuli valik teha. Laats valis politseitöö, kuigi Panaviaticus oleks kõvasti rohkem teeninud. „Aga ma pole politseis selleks, et siin rikkaks saada. Mulle lihtsalt meeldib see töö,” põhjendab ta.

Toona kõrvaltööd tehes oli Laats patrullpolitseinik, nüüd on ta välijuht. Ta võtaks ka nüüd kõrvaltöö, kuid see ei tohiks tema põhitööd ja isiklikku elu segada. „Kui ma igal nädalal peaksin sada tundi tööl olema, nagu ma kõrvaltööd tehes olin, siis muudeks asjadeks aega ei jääkski.”

Lapsi Laatsil veel pole, kuid täpselt kahe nädala pärast ta

Valik keskmisi PPA brutopalku

Patrullpolitseinik
 ●● 813 eurot
Piirivalvur
 ●● 841 eurot
Avariipolitseinik
 ●● 852 eurot
Liikluspolitseinik
 ●● 860 eurot
Piirkonnapolitseinik
 ●● 913 eurot

Väärrika palga teenimiseks on mõnel sinist politseivormi, vabal ajal kõrval-

SAARE SÜVASADAMA MUUTMINE KAEVATI KOHTUSSE

Saaremaa Ninase küla selts ja ettevõtja Janne Koovisk kaebasid kohtusse Mustjala vallavolikogu otsuse kehtestada Saaremaa sadama detailplaneering. Hagejate sõnul häiriks süvasadama

kaubasadamaks muutmise nende vaikset elu- ja suvituspaika. Plaanide järgi külastaks sadamat nädalas kaks kaubalaeva ja sinna rajatakse kuue hektari suurune tööstuspark. **Saarte Hääl**

3000

päeva peaministrina täitus Andrus Ansipil (pildil) eile. Esimene tema juhitud valitsus astus ametisse 13. aprillil 2005. **Delfi**

KEERULISEM KIIRLAEN

Täna jõustusi seadusemuudatused, mis teevad keerukamaks kiirlaenu andmise: laenuandja peab veenduma laenuvõtja maksevõimes ja reklaamid ei tohi laenama meelitada. **ERR**

Täna digilehes

●●● Kuidas välistudengeid Eestisse meelitada?
●●● Neeme Raud: Eesti elus on jäme ots naiste käes

KOMMENTAAR

Vaher: Eesti on üks väheseid EL-i riike, kus palk kasvas

Ken-Marti Vaher

siseminister

Eesti on üks väheseid Euroopa Liidu riike, kus palgad siseturvalisuses 2013. aastal üldse ja sellises mahus suurenevad. Samuti on 2013. aasta pärast majanduslangust Eestis esimene kord, kui siseministeeriumi haldusalas palku sel määral tõstetakse.

2013. aastal viidi PPA-s läbi palgareformi I etapp, mille käigus loodi politsei- ja piirivalve suuna ametnikele ühtne palgaastmestik ning kaotati senised palgaerinevused sarnast tööd tegevate ametnike vahel. 2013. aastal puudutas palgatõus 3400 politseinikku.

PPA töötajate miinimumpalk tõusis 9,6%, mis tähendas, et eelkõige võitsid palgatõusust just palgaastmestiku madalamatel astmetel teenivad ametnikud. Palgad tõusid kõigil kõrgendatud riskiga ametikohtade töötajatel, näiteks korrakaitse- ja piirivalve-

patrullidel, piirkonnakonstaablitel ja kriminaalmenetlejatel.

Kõigi 266 piirkonnapolitseini-ku ehk rahvakeeli konstaabli palgad tõusid vähemalt Eesti keskmise palgani (855 euron), mis tähendab keskmiselt 14% palgatõusu. Selgeks prioriteediks oli suurema riskiastmega tööd tegevate ja teiste inimeste turvalisuse eest otseselt hea seisvate politseinike palga suurendamine.

Siseministeerium on praegu-seks esitanud politseiteenistujate tööjõukulude kasvaks 2014. aastal mitu lisataotlust, mille summadest saame rääkida siiski alles siis, kui need valitsuskabinetis pärast suvise majandusprognoosi avaldamist augustis-septembris arutlusele tulevad.

Soovime keskenduda endiselt kõrgendatud riskiga ametikohtadel töötavate politseiametnike palgakasvule, samuti politseiametnike palgareformi II etapi korraldamisele. Kolmandaks on selge taotlus raskete varjatud ja organiseeritud kuritegude menetlemisega tegelevate politseiametnike motiveerimiseks. Seega teen ministrina kõik endast oleneva, et PPA ametnike motivatsioon käiks ajaga kaasas, et inimesed saaksid keskenduda oma tööle.

Politseijuht: võimalik, et paljud töötavad „mustalt”

Kesklinna politseijaoskonna juht Valdo Pöder viitas, et tööletulevaid muresid on väga raske politseiniku lisatööga seostada, kuna pole teada, millal ta teiselt töölt tuli – kas ta lõpetas hommikul enne vahetust või samal õhtul.

„Juhina näen aga küll probleemi – politseinike töö on kõrgema riskiastmega töö, kus sa pead kodanikega viisakalt suhtlema, olema teatud olukordades liikluses alarmsõitu tehes ülikire ja ülitäpne või vajadusel relva kasutama. Minu küsimus täna on see: kas väsinud inimene teeb seda sama hästi kui puhanud inimene? Kindlasti mitte. Lisaks kaasneb selle kõige motivatsioonilangus,” nentis Pöder.

Põdra sõnul on raske öelda, kui suur peaks palgatõus olema, et politseinikud ei kipuks lisatööle. „Ma ei usu, et see palk tõuseb uuel aastal nii palju, et teise töökoha valinud inimesed selle jätaaksid. Kuid kui saaks selle käitumise peatada, et järjest rohkem inimesi hakkab teises kohas tööl käima, oleks see juba hea märk. Inimesed on ju erinevad ja mõned on alati teistest

aktiivsemad ning otsivad enese teostust. Kui on üksikud inimesed, kes käivad teises kohas tööl, on see normaalne ja tervitatav, sest paljud töökohad on ka sellised, mis annavad politseitööle lisaväärtust. Aga kui ma näen seda, mis täna toimub, siis see on juba sotsiaalne probleem ja seda ma heaks märgiks ei pea.”

Kesklinna politseijaoskonnas teatab lisatööst iga kuu kaks-kolm inimest. Pöder on üsna veendunud, et kõik ei teavita-gi. „Ma usun, et paljud töötavad ka n-ö ebaseaduslikult: käivad kuskil ehitusel, võtavad pika puhkuse ja veedavad selle Soomes tööd tehes. Neist asjadest me tegelikult täna ei tea.”

Paraku on palju ka lahkumisi – möödunud aastal vähenes Põhja prefektuuri korrakaitse töötavate inimeste arv umbes 50 võrra. Kesklinna jaoskonnas on mullusega võrreldes 12 inimest vähem.

„Võiksin päevapealt patrulli 15 inimest tööle võtta, kui neid oleks kusagilt tulemas. Teised inimesed peavad selle võrra aga rohkem tööd tegema ning kuskilt jääb midagi kindlasti ka tegemata,” nentis Pöder.

ritud mehed. Näiteks Soome välijuht saab kuus kätte 3300 eurot. Laats ja Murumaa leiavad, et kui Eesti välijuhtid saaksid poolegi sellest, poleks perel muret ja teist tööd tegema ei peaks. Praegu teenib Murumaa tänu teisele töökohale koos põhikohaga kokku 1500–1600 eurot.

Lõuna prefektuuris Varnja kordonis töötav piirivalvur Marko Mesi peab põhitöö kõrvalt korstnapühkija ametit. Umbes viis aastat tagasi käis ta tasuta korstnapühkija koolitusel, töö hakkas meeldima ja kuna sellega ka teenib veidi, hakkaski ta kuus 750 eurot sisetootva piirivalvuri ameti kõrvalt sellega tegelema. Graafik on lihtne: nädala on Peipsi ääres piiri peal ja teise nädala toimetab korstnapühkijana. Suvekuudel on korstnapühkimise tööd vähe – päevkaks nädalas –, kuid sügisel saab Mesi kõvasti vatti. „Selle töö tõttu mina suvel ei puhka, minu puhkus on sügisel ja see lähebki korstnapühkimisele. Siis kogun talveks rasvakihiti,” ütleb ta.

Salajased juhuotsad

Piiri valvamine lisatöö tõttu ei kannata, küll kannatab aga pereelu. „Kui üks nädal oled nangun piirivalvetöö tõttu perest eemal kordonis ning teine nädal, mis on graafiku järgselt vaba, rühmad muul rindel, siis kellele see meeldiks? Tahaks ka nagu tavalised inimesed puhata ja perega aega veeta,” tunnistab Mesi. Üle kümne aasta piirivalvurina töötanud Mesi põhitööd siiski jätta ei taha – see meeldib talle.

Seitse aastat patrullpolitseinikuna töötanud ja Eesti Päevalehelt anonüümsust palunud mees räägib, et temal politseitöö kõrvalt pidevat tööd pole, küll on aga n-ö juhuotsad ja seetõttu pole ta sellest ka ülemustele teada andnud. „Kasutan võimalusi, kui tutvavad midagi välja pakuvad. Mõni kuu on mitu tööd, mõni kuu pole ühtegi. Puhkuse ajal käin Soomes lisatööd tegemas,” ütleb patrullpolitseinik, kes tavakuudel teenib kätte umbes 650 eurot.

Nii ongi tema jaoks näiteks boileri parandamise eest saadav 15 eurot oluline lisasisetulek – lisaotsadeta ta ära ei elaks. „Selleks, et iga kuu lõpus mitte täielikult stressi langeda, kasutan iga lisatöö võimalust. Muidugi annab tervis tunda, samuti väsimus. Aga see annab tunda ka neil, kes lisatööd ei tee – motivatsioon on niivõrd madal,” nendib ta. Temagi arvab, et kui ta saaks

vähemalt 1000 eurot kätte, siis tuleks eluga enam-vähem normaalselt välja: saaks juba tervise ja trenni peale mõelda. „Kuid ka mina olen siit varsti läinud. Soomest on juba pakutud põhikohaga tööd ja kui teatud asjad siin korda on aetud, lähen.”

Põhja prefektuuri Ida jaoskonna piirkonnakonstaabel Roman Tkatchenko teenib juba aasta lisaraha Tallinnas bussijuhina. Tkatchenko on bussijuht 40–70 tundi kuus – kõik see on tema põhitööst jääva vaba aja arvelt. Paraku kannatab kõik muu: naine ja laps, sport, hobid. „Aga ma pole ainus. Mina töötan osajaga, kuid olen kuulnud, et mõned politseinikud on proovinud

Valdo Pöder
politseijaoskonna juht

Võiksin päevapealt patrulli 15 inimest tööle võtta, kui neid oleks kusagilt tulemas.

isegi täisajaga teisel töökohal töötada. Ma ei kujuta ette, kuidas see võimalik on,” ütleb ta.

Praegu teenib Tkatchenko koos lisatasudega politseinikuna kätte 850 eurot. 2008. aastal, kui erasektoris oli kriis juba tunda, kuid avalikus sektoris polnud palku veel ei kärbitud, teenis Tkatchenko kroonidest ümberarvutatuna umbes 1000 eurot. Tollaseid hindu arvestades oli see väga hea palk, keegi polnud sunnitud mujal töötama. Tkatchenko oleks rahul, kui saaks ka praegu veidi üle 1000 euro.

Politseist lahkumist pole ta siiski plaaninud, kuna talle meeldib see töö väga. „Aga igal inimesel saab kannatus ükskord otsa. Paljudel on see juba lõppenud,” nendib ta.

Eesti Päevalehe andmetel taotleb siseministeerium 2014. aasta politseinike palgafondi tõusuks umbes 13%, mis on sama palju kui tänavu.

Henry Murumaa usub, et palgatõus politseis tuleb. „Kuid ma kardan, et see tõus

Roman Tkatchenko
piirkonnakonstaabel

Mõned politseinikud on proovinud isegi täisajaga teisel töökohal töötada.

pole ootuspärane. Pole sellist unistust, et palk tõuseb politseis järgmisel aastal 200 eurot. Me teame ju, et see on tohutu summa – üks asi on palk, teine asi maksud, mis riigile tuleb maksta.”

Ta rõhutab, et probleem pole politseijuhtides, kes nõuavad oma inimestele kogu aeg palgatõusu, vaid Eesti riigis, mis pole politseinikele ja piirivalvuritele raha leidnud. ●

politseinikul tarvis kapis hoida lausa kahte vormiriietust – põhitööl töö ehk kiirabivormi. Nii saab kokku umbes 1500 eurot.

Foto: Tiit Blaas

Firma värbab kaitseväge meedikuid sõjakoldesse hea palgasummaga

Firma pakub parameedikule kaitseväge missioonidel saadavast ligi kaks korda suuremat tasu.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Kaitsevägi on Eesti meedikuid kriisipiirkondadesse missioonidele viinud juba 1997. aastast, nüüd pakub neile alternatiivi ka erafirma. Nimelt otsib ettevõtte HR Power parameedikuid, kes läheksid tööle Iraaki ja Afganistani.

Töökuulutuses lubatud kuutasu ulatub 8000 USA dollarist 10 000-ni. See on kaitseväge missioonidel makstavast tasust pea kaks korda suurem. Nimelt teenivad parameedikud missioonidel keskmiselt alla 3000-eurost netopalka, mis on vähem kui 4000 dollarit.

„Palk võib tunduda ahvatlev, aga seatud nõudmised on samuti väga kõrged,” ütles ettevõtte tegevjuht Madis Bleier. Nimelt nõutakse aastatepikkust sõjaväestaaži koos Iraagi või Afganistani missiooni kogemusega, spetsiaalsete koolituste juba enne läbimist ja mitmeaastast töökogemust meditsiini alal, soovitatavalt kiirabis.

„Tegemist ei ole enam riigistruktuuriga, vaid erafirmaga. Seega sertifikaadid peavad olema tsiviilelust, mitte sõjaväest,” lisas Bleier. Kõigile tingimustele vastavaid meedikuid on Bleieri hinnangul kogu Baltikumis ainult kümme. Tõsisemaid kandidaate on siiani olnud kümme, ent neist keegi ei ole seatud nõuetele vastanud.

Töö koos turvameestega

Juhul kui juuli lõpuni kestvate otsingutega sobivad meedikud leitakse, hakkaksid nad tööle Iraagis või Afganistanis koos turvameestega, kes valvavad näiteks lennujaamu, saatkon-

Kirurg Tiit Meren kinnitab, et parameedikuid – meditsiinilise eriväljaõppe, ent mitte meditsiinilise kõrghariduse saanud isikuid – Eesti kaitsejõududes leidub. Iseasi, kas nad tahavad sõjakoldesse minna.

Foto: Eero Vabamägi

Afganistanis on käinud nii arste kui ka parameedikuid

Alates 2008. aastast on Eesti reservväelastest arstid käinud Afganistanis Camp Bastioni sõjaväehaiglas lühiajalistel missioonidel. Esimene neist oli kirurg Tiit Meren.

„Tingimused on ekstreemsed. Kohalikes haiglates puudub tihti puhas vesi, katus on ääri-veeri pea kohal. Kohalik haiglapersonal ei pruugi pääse-

da hommikul tööle, sest öösel on Taliban tee ära mineerinud,” meenutas Meren.

Kaitseväge meedikud on käinud kriisipiirkondades juba alates 1997. aastast, tavaliselt rühmasuuruste ja suuremate üksustega. Täpsemat statistikat kaitseväl pole. Üldjuhul on kohapeal olnud kuus kuud ja täidetud erialaseid õe- või arstikohustusi.

di, suuremaid tehaseid, õli- ja gaasiettevõtteid või sadamaid. Peale selle, et meedikud osutavad vajaduse korral esmaabi, kuuluks nende tööülesannete hulka ka teiste meeskonnaliikmete koolitamine.

Tõenäoliselt ei peaks meedik turvatud alast lahkuma. „Aga kindlasti on see paik ohtlikum kui Tallinna tänavad lõunasel ajal,” ütles Bleier.

Afganistanis töötab kirurg Tiit Meren nentis, et sealne olukord on keeruline. „Praegu on üleminekupeeri-ood, kus Afganistani enda

vast koolitatud julgeolekujõud võtavad ISAF-ilt (International Security Assistance Force – rahvusvahelised julgeolekuabijõud) Afganistani territooriumi kontrolli enda kätte. Asi on ärev ja selles kontekstis on arusaadav, et teatud inimestele on turvamist vaja.”

Võib tekkida probleeme

Meren rääkis, et kohalikud haiglad pole ilmselt veel suutelised kiiret ja elupäästvat abi pakkuma. „Ja kui midagi juhtub, ma spekuleerin, siis nad [eraturvafirma] ei saa helista-

da lähimasse ISAF-i sõjaväehaiglasse ja öelda: meil on siin vigastus, võtke kiirelt vastu,” selgitas ta.

Erinevalt ISAF-i üksustest, kes järgivad Genfi konventsiooni, on meedik Talibaniga jaoks ahvatlev sihtmärk. „Meedikud, kes nõusoleku annavad, on kindlasti nõus paljude ekstreemsustega,” ütles Meren. „Kui Taliban saab infot, et eriüksuses on arst, siis ta on vaenlasele eriline sihtmärk. Kui arst turvameeskonnast maha võtta, on teised ilma meditsiinilise katteta.”

„Kaitsevälased on alati olnud oma eriala valdkonnas hinnatud, sest neil on hea väljaõpe ja nad on professionaalsed,” ütles kaitseväge peastaabi meditsiiniteenistuse

Tõsisemaid kandidaate on olnud kümme, aga keegi neist ei sobinud.

vanemstaabiohvitser major Targo Lusti. Ta lisas, et ühe firma värbamiskatsetel pole määramat tühendust, sest suuremat konkurentsi tekitavad hoopis samaväärset palka pakkuvad pingevabad Soome ja Rootsi.

„Lisaks on kaitseväge välja töötanud hulga sotsiaalseid garantiisid, mis erafirma puhul tõenäoliselt puuduvad ning risk töövõtjale on suurem,” lisas ta.

HR Power värbab meedikuid rahvusvahelise turvafirma jaoks, mis tegutseb maailma suurema riskiga aladel. Ettevõtte on üle 4000 töötaja. Mis turvafirmaga on tegemist, seda ettevõtte tegevjuht ei avaldanud, kuid sobivad kandidaadid saavad tutvumiseks varakult kõik firma kohta käivad üksikasjad, lepingud ja kindlustused. ●

Purjus ujumistreener üritas lapsi Tartust Tallinna sõidutada

Reedel tabas politsei Tartus joobnud treeneri, kelle autos oli viis alaealist noort. Reedel umbes kell 18 sai Lõuna prefektuur teate, et Tartus Puusepa tänaval liigub kahtlaseid manöövreid tegev auto, mille juht võib olla joobnud. Kohale läinud politseinikud tabasid Kia roolist 1957. aastal sündinud mehe, kelle autos oli viis 15–16-aastast kainen noort. Tegemist oli laste treeneriga, kes hakkas neid parasjagu Tartus 26.–28. juunil toimu- nud Eesti ujumismeistrivõistlustelt pealinna viima.

Politseinikud tuvastasid treeneril indikaatorvahendiga alkoholijooobe, kuid kuna ta oma seisundi tõttu alkomeetrisse puhuda ei suutnud, toimetati nad ta vereanalüüsi võtmiseks ekspertiisi ja sealt edasi arestikambrisse kainenema. Lapsed viis politsei tagasi ujula juurde, et kaine juht saaks nad Tallinna sõidutada.

On ka varem vahele jäänud

Lõuna prefektuuri operatiivjuht Ottomar Virk ütles, et treeneri täpset joovet alles selgitatakse ja sellest sõltub ka

talle määratav karistus. Kuna ekspertis veel käib, siis ei öelnud Virk eile pärastlõunal ka mehe nime ega ujumisklubi, mille treenerina ta töötab. Politsei on selle sõidukijuhi ka varem purjuspäi autoroolist tabanud.

Ujumisliidu president Karol Kovanen mõistis raskes joobes treeneri hukka. „See on sõnatuks võttev,” lausus Kovanen. „Tunustan politseid kiire tegutsemise eest, samuti seda inimest,

kes autost teada andis, mistõttu suurem kahju hoiti ära. Ilmselgelt ei kannu see inimene meie väärtusi.”

Treener ei suutnud isegi alkomeetrisse puhuda ja ta viidi vereanalüüsi andma.

Kovanen ei tahtnud veel treeneri nime öelda, sest ujumisliit pole saanud politseist infot selle kohta, kellega on tegemist. Üht isikut nad siiski kahtlusta-

vad. Kui saab selgeks, kes on niimoodi teiste elu ohtu pannud, avalikustab liit ka tema nime, lubas Kovanen.

Täna toimub ujumisliidu juhatuse korraline istung ja seal on kindlasti kavas juhtumit ka arutada. „Selge, et ujumises sellisel käitumisel kohta pole,” lausus Kovanen. „Tuleb arutada treeneri kutse-etikat, selle vastu on rängalt eksitud.” Tema sõnul on mehe treeneriks edasi jäämine tugeva kahtluse all, sest sellist käitumist ei saa sallida.

Midagi kahtlast polnud

Kovanen oli reedesel võistluse kohal, kuid ei tema ega keegi teine ei märganud võistluse ajal midagi kahtlast. Ta kinnitas, et reedel alkoholi tarbinud treenerit võistluspaias ega ka sealt lahkumas ei nähtud.

Ujumisliidu endine president Evelyn Sepp, kes ise võistlusele ei viibinud, nimetas juhtumit äärmiselt taunimis- ja kahetsusväärseks. „Väga hea, et võimalike fataalsete tagajärgedega kuritegu ära hoiti,” lisas ta.

Lõuna prefektuuri liiklusejärelevalve talituse väljuht Enn Virk ütles, et tähelepanekliku helistaja ja politsei koostöö võimaldas joobnud juhi kiiresti liiklusest kõrvaldada ning võimalikud traagilised tagajärjed ära hoida.

Politsei julgustab kõiki liiklejaid teatama joobe- kahtlusega juhti märgates sellest hädaabinumbri 110. Kergematest liiklusrikkumistest, mis politsei kiiret sekkumist ei nõua, saab teada anda liiklusliini 14900 numbril. ●

Vahur Koorits, Merle Must

Enim noori tohtreid läheb tänavu perearstiks

Mitmel erialal on residentuuri konkurss aga väga väike, suurim puudus on psühhiaatritest.

Riin Aljas
riin.aljas@epl.ee

Eelmisel nädalal tegi 175 kuuenda kursuse arstitudengit Tartus sisseastumiseksameid, sedakorda residentuuri, kus tuleb spetsialiseeruda kindlale erialale. Noored tohtrid on kõige rohkem huvitatud peremeditsiinist, üldkirurgiast, günekoloogiast ja radioloogiast. Tartu ülikooli arstiteaduskonna residentuuriprodekaan Margus Lember tõdes, et varasemate aastatega võrreldes olulisi erinevusi ei ole – need on traditsiooniliselt populaarsed valikud.

Peremeditsiini vastu tuntake Eesti perearstide seltsi juhatuse liikme Anneli Talviku sõnul üha rohkem huvi. „Tudengid hakkavad endale teadvustama, et perearstil on rohkem iseseisvust ja otsustusõigust oma tööd ise määrata, kui näiteks suures haiglas eriarstina töötades,” põhjendas ta.

Vaja oleks veel rohkem

Perearsti residentide puhul peab Talvik oluliseks arstliku soovi näha patsiendist laiemat pilti ühele elundkonnale keskendumise asemel, aga ka ettevõtlikkust ja tahtmist oma töökeskkonda arendada, sest perearstipraksist tuleb ise majandada.

Ehkki peremeditsiini eriala märkis oma esimeseks valikuks suurim arv residentuuri minejaid, võiks Talviku sõnul olla perearstiks õppijaid ikkagi poole rohkem. „Paljusküjunevad tudengite erialalised eelistused välja juba õpingute algul – põhiline perearsti

Anneli Talvik
Eesti perearstide selts

Perearstide puudus on Eestis tõsine, ent veel peidus olev probleem.

praktika on aga alles kuuendal aastal ja see jääb natuke hiljaks. See võiks olla ka palju pikem, arvestades laiemalt patsienti vaatava oskuse vajalikkust kõikidel erialadel,” nentis ta.

Perearstide puudus on Talviku sõnul tõsine, ent veel peidus olev probleem. „Arvuliselt võib ju praksis olla arstiga kaetud, aga kui arst töötab poole kohaga, asendab naabervalla arsti või veel enam, töötab Soomes, et oma siinset praksist ära majandada – kas siis neil patsientidel on perearst olemas või puudu?” küsis ta retooriliselt.

Psühhiaatrid lahkuvad

Hoolimata sellest, et nii peremeditsiini kui ka günekoloogia erialale pürgib suur arv tudengeid, on konkurss seal siiski küllaltki väike – vastavalt 1,09 ja 1,7 inimest kohale. Veelgi lihtsam on sisse saada laborimeditsiini või psühhiaatria erialale, kus on pürgijaid vähem kui kohti.

Põhja-Eesti regionaalhaigla psühhiaatriakliiniku juhataja Kaire Adamsoo hinnangul pole asi niivõrd huvi kahane mis, vaid riiklikke kohti on lihtsalt juurde tulnud.

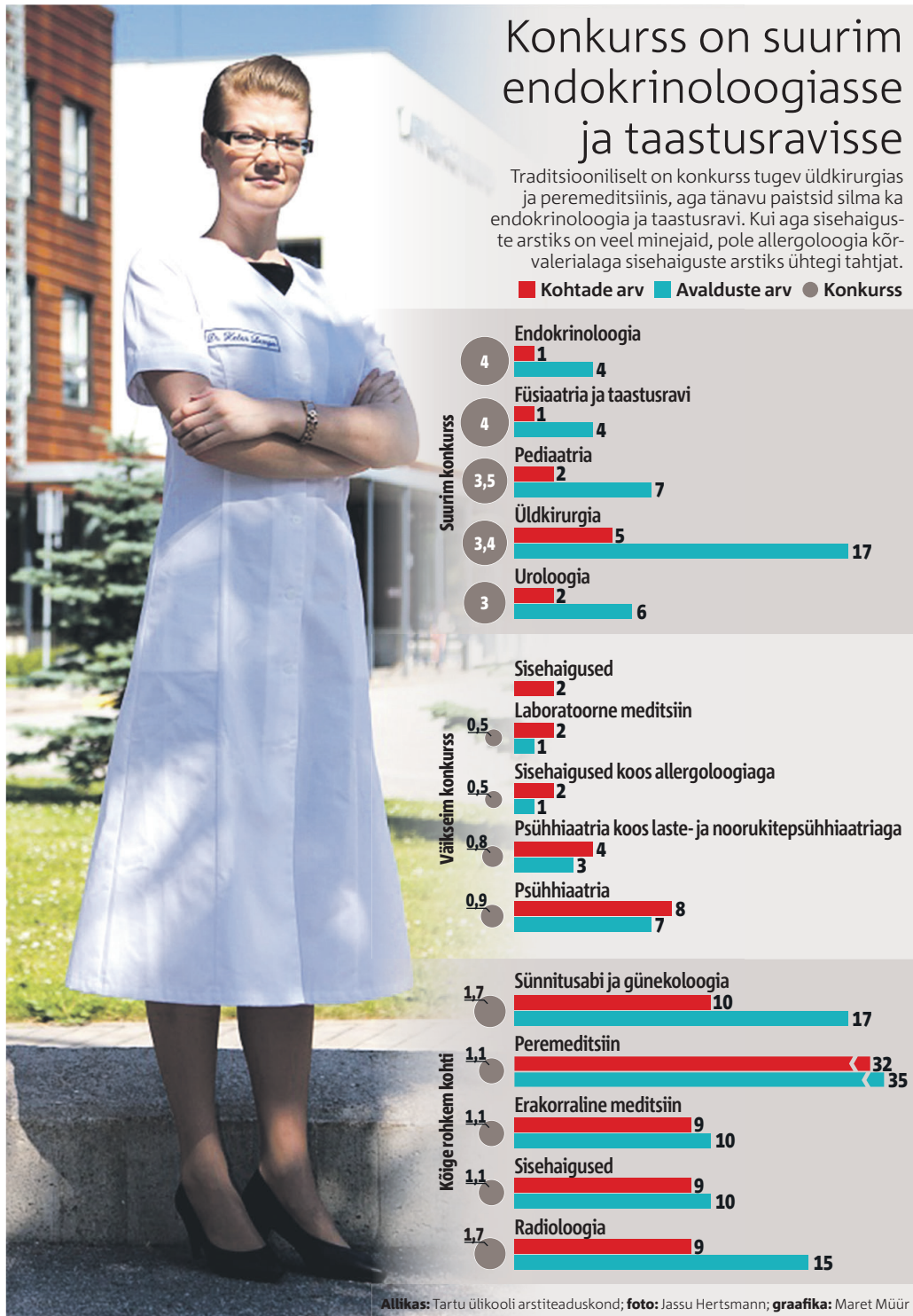
„Praktiliselt kõik noored psühhiaatrid lähevad Soome ära ja seetõttu suurendati psühhiaatria residentide kohtade arvu, kahjuks ei ole need aga tänavu täis tulnud. Teisalt tähendaks kõikide kohtade täitumine, et ligi 10% ühe aasta tudengitest õpiks psühhiaatriat ja see pole kuidagi reaalne,” selgitas ta.

Adamsoo sõnustas, et psühhiaatrite puudus probleem kogu maailmas – psühhiaatria ei ole arstitudengite seas väga populaarne valik. „Töö on peamiselt

patsiendi ärakuulamine ja neile, kes tahavad patsiendile nii-öelda kätt külge panna, see eriala ei sobi,” märkis ta.

Günekoloogia ja sünnitusabi residentuuri valinud Helen Lempu (pildil) nimetas, et peale isikuomaduste on eriala valikul olulised ka õppejõu oskused oma eriala tutvustada. „Sellele peaksid kõik õppejõud ja juhendajad vaikselt ikka mõtlema, et nemad ongi oma eriala esindajad ja kujundavad pildi sellest, milline on üks selle eriala esindaja,” rääkis ta ning lisas, et tegelikult on aastati konkurss väga erinev ja enamasti saavad kõik erialad soovitud järelkasvu.

Ise otsustas Lempu günekoloogia kasuks eriala mitmekesisuse, kindla töökooha ja sünnitusabi olulisuse tõttu. „See on ilus eriala, kus haiguste kõrval näeb ka palju rõõmu ning saab olla toeks uue elu sündimisel,” sõnas ta. ●

Residentuuri läks edasi 80% lõpetanutest

Tartu ülikooli arstiteaduskonnas lõpetas sel aastal 128 tudengit, nende seas kaheksa välismaalast.

Eesti päritolu lõpetajatest kandideeris residentuuri 96 noort arsti ehk 80%.

Samas proportsioonis ehk 20–25% lõpetajatest jättis residentuuri minemata ka eelnevatel aastatel. Kuigi osa lõpetajaid

teeb meditsiiniõpingutes lihtsalt pausi või läheb tööle üldse teisele erialale, on märkimisväärne hulk ka neid, kes lähevad residentuuri välismaale.

Õppejõudude sõnul on siinsed arstitudengid välismaal väga hinnatud ja võetakse avasüli vastu. „Meie tänavune kõige tugevam kandidaat läheb hoopis Saksa-

maale ja selliseid näiteid on väga palju,” märkis ka tänavu suurima konkursiga füsiatria, taastusravi ja spordimeditsiini residentuuri programmi spordimeditsiini osa üldjuhendaja dr Eve Unt.

Ehkki tänavu tõusis residentide palk 20%, ei ole see noorte arstide lahkumist pidurdanud, nentis arstiteaduskonna residentuuriprodekaan Margus Lember.

Politsei kasutas eile Haapsalus kaklejate lahutamiseks relva

Eile varahommikul toimus Haapsalu lähisel Ridala vallas kaklus, milles osalejate korrale kutsumiseks tegi politseipatrull teenistusrelvast kaks hoiatuslasku.

Lääne prefektuuri teatel kontrollisid öises vahetuses tööl olnud politseinikud varahommikul olukorda Haapsalu kesklinna lõbustusasutuste lähisel. Kella 5.15 ajal oli Tallinna maanteel asuva lõbustusasutuse juures kaks seltskonda, kelle vahel näis tekkivat tüli. Politseinikud sekkusid, soo-

vitased kummalgi seltskonnal rahumeelselt oma teed minna ja teatasid, et politsei ei lahku enne, kui olukord on kontrolli all. Üks seltskond lahkus taksoja teine seltskond sõiduautoga teises suunas.

Kuna oli teada, et ühel seltskonnal oli kavas minna linna piiril asuvasse tanklasse, otsustas politseipatrull veidi aja pärast osutatud kohta kontrollida. Sel ajal oli seal kõik rahulik ja patrull lahkus.

Kell 6.19 sai politsei väljakutse samasse linna lähisel

Ridala vallas asuvasse tanklasse, kus pidavat olema kaklus. Prefektuuri teatel käiski patrulli kohale jõudes kaklus ning politseipatrull kasutas kaklejate korralekutsumiseks teenistusrelva ja tegi kaks hoiatuslasku. Seepeale allusid kaklejad politsei korraldustele ja kolm noormeest toimetati politseijaoskonda.

Juhtunu asjaolude väljaselgitamiseks alustati kriminaalmenetlust kehalist väärkohtlemist käsitleva paragrahvi alusel. ● Delfi

Maardus torgati laupäeva öösel läbi paarikümne sõiduki rehvid

Laupäeva hommikul teatati politseile, et Maardus Vee-ru tänaval on öö jooksul läbi torgatud mitme auto rehvid. Kokku laekus teave 22 kahjustatud sõidukist.

Esialgu selgitatakse juhtunu asjaolusid väärteomenetluse raames, ent kogukahju täpsustumisel võib see kvalifitseeruda ümber kuriteoks. Politsei palub inimestel, kel on juhtunu kohta informatsiooni või kelle sõidukit piirkonnas samuti kahjustati, sellest teada anda. ● Delfi

Vee-ru tänavale pargitud autod võeti järjest ette. Foto: Veiko Vares

Sajandivahetusel garaažiboksis vannidega kalakasvatust alustanud Raivo Puuritsal kasvab nüüd Võrtsjärve ääres 60 basseinitäit angerjaid. Paraku ei suuda ka see hiiglaslikuna tunduv kogus maailma hävivat angerjapopulatsiooni päästa. Foto: Jassu Hertsmann

Angerjate sõbra arvates on angerjate laul lauldud

Ahnuse märk: Võrtsjärve ääres kasvatatud angerjas on Hollandis tunduvalt odavam kui Eestis.

Rein Sikk
Soo talu, Rõngu vald

Justkui puurist päästetud Raivo Puurits purskab Võrtsu-äärse tulemäena sädemeid ja tõrva. „Olen viisteist aastat peaga vastu seina jooksnud, nüüd saab angerjatest villand!” Tegelikult on Eesti esimese angerjakasvanduse asutaja lause kümme korda pikem ning sisaldab pärle suulise meestefolkloori kuldvaramust, millega ta ristib keskkonna- ja põllundusametnike, pankasid, Greenpeace'i liikumist.

Puurits muutub tõredaks, kuuldes sõna „saastetasud”. „Kui kala elab me kasvanduses puhtas vees, mis pagana saastest me räägime!” Ta arvab, et tegelikult peaks riik me kümnekonda tõsiselt võetavat kalakasvatajat kätel kandma, mitte nõudmistega ahistama. Esimesed kümnekond aastat teda saastetasuga ei kimbutatud.

Potile pandi kaas peale

Ajal, mil kirjarahvas vaimustub ajalukku minevast kooparahvast, kaob igaviku teedele ka angerjas. Saja aasta eest pandi Saaremaal külaliste saabudes angerjapotile kaas peale, et võõrad ei näeks vaese mehe kala keetmist. Täna saab enesele angerjasuppi lubada ainult rikas.

Üheksakümnnendatel tõmmati Eesti vetest ametlikult välja 60 tonni angerjaid. Täna on arv kuus korda väiksem. Puurits, kes müüb aastas 50 tonni usjaid kalasid, ei tea täpselt, kas varude kokkukuivamise põhjus

on globaalsoojenemine, globaalsaaste või angerjasööjad. Küll teab ta, et Greenpeace'i angerjaostmise vastane kampania langetas masuajal Euroopa toodangu 8000 tonnilt 5000-le, sest enam neid ei ostetud. Kolmandiku turu kadumine viis hinna alla, mistõttu Puurits müüs vahepeal kala Hollandisse alla omahinna. Põdes ja pragas, piinles pankade pitsituste käes, kuid jäi ellu.

Puuritsa angerjakilo tootmise omahind on 5.60–5.70 euro ringis. Poolteist aastat kasvanud kalu hulgi Hollandisse edasi müües teenib ta veidi üle kaheksa euro kilost.

Angerjas paljuneb ainult looduses, üksnes Sargasso

maalt hulgi sealsetest vetest välja püütud angerjamaine ehk klaasangerjaid. Nood on Sargassost Euroopa ligidusse jõudnud Golfi hoovuse abiga. Maimud rändavad Soo tallu ja kasvavad seal kuuekümnes basseinis poolteist aastat. Saja kahekümne või enama grammistena ning neljakümne või enama sentimeetri pikkustena rändavad nad tagasi Hollandisse, poodidesse ja restoranidesse. Kui aga loodusliku paljunemist enam ei toimu, pole ka kala, mida kasvatada.

Väga tundlikud kalad

Kui vaadata suitsuangerja eest meie turgudel küsitavat kuni kolmekümne eurost hinda, peaks Puurits suisa kullas suplema. Aga ükskõik kalad on merest või Võrtsjärvest püütud, mitte kasvanduse omad. „Kui ma hakkaks basseini-dest ükskõik kalu

Hollandis maksab sada grammi suitsutatud angerjafileed 3, Eestis 5–6 eurot.

meres Bermuda saarte ümbruses, võttes selleks ette tuhandete kilomeetrite pikkuse reke. Kuna kunstlik viljastamine pole senini vilja kandnud, tähendab angerja kasvatamine, et Puurits ostab Inglis-

müüma, oleksid teised päevade kaupa stressis, sest angerjas tunneb vees lõhnasid kaks-sada korda paremini kui narkoer maa peal. Iga uus lõhn vees, ka kahva oma, häirib toitumist,” selgitab ta mulisevate

Angerjakasvandus valmis skeptilise ministri kiuste

Puuritsa kalakasvatamise innu pani aluse kunagine põllumajandusminister Jaan Leetsaar, kes nägi välismaal angerjakasvandust ja arvas, et Eesti mehed sellega küll hakkama ei saa. Puurits vihastas ja sai hakkama. Esimesed kalad kasvatata 1999. aastal üles garaažibok-

si vannides, nüüdseks on kalu täis kolm kasvandusehoonet, 60 basseini. „Kümme ministrit olen üle elanud, elagu nemad üle ka üks Puurits,” võtab kalakasvataja oma kreedo kokku. Hiljuti helistas ta taas ministri-le, et temaga tobedate nõudmistest pärast pragada.

basseinide vahel kätega veheldes. Suurtootmine saab lubada üksnes hulgi kaupa. Peamiselt Hollandisse, aga nipet-näpet ka Eestisse.

Siis käib hinnaplahvatus: „Kui Hollandis supermarketis on minult ostetud ja seal töödeldud saja grammi suitsutatud angerjafilee hinnaks kolm eurot, siis Eestis on see viis-kuus!” Nõos matemaatikat õppinud Puurits käsib ise juurde mõelda, mis maksab kala- de Hollandisse viimine ja seal töötlemine ning millele osutab meie hind. Praegu on Eestis kolm kasvandust ja luuakse veel üht.

„Täna angerjakasvanduste asutajad mõtleavad pigem ratsa rikkaks saamisele, mitte kaugeemale,” arvab Puurits. Endise Võrtsjärve kalurina on ta kohalike angerjavarude eest hoolt kandnud ning keskkonnaorganisatsioonide tellimisel maime ja noorkalu järve viinud. Alates 1950-ndaist, mil Narva jõele püstitati hüdroelektrijaam, ei pääse angerjad üldjuhul enam looduslikke veeteid pidi Võrtsjärve. Mõõtmised on näidanud, et 96% Võrtsjärve angerjaid pärineb Puuritsa kasvandusest.

Aga nüüd on angerjaga ülemaailmses mastaabis sellised lood, et pole välistatud: paari aasta pärast räägime Puuritsast kui hoopis Eesti suurima sägafarmi omanikust. Temas on läbimurdja võimu ja väge. ●

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

Nutitelefonioomanikud, vaadake videot

Hiiepaikadele terendab lõpuks seaduse kaitse

Seni teadaolevast ligi 2800 pühakohast on loodus- või muinsuskaitse all ainult väike osa.

Ulvar Käärt
ulvar.kaart@epl.ee

Looduslike pühapaikade – hiite ja iidsete ohvrikohtade – kehva kaitse või koguni kaitsetuse üle on avalikkus arutlenud juba kümnekond aastat. Nüüdseks on lõpuks valminud seaduseelnõu, mis võib aeg-ajalt palju kõra tekitavatele juhtumitele, kus näiteks raiete, kaevamis- või chitustöödega on hiitesse satunud, lõpu teha.

Keskkonnaõiguse keskus koostatud seaduse muudatusettepanekute järgi tuleks ajalooliste looduslike pühapaikade kaitse tõhustamiseks täiendada nii loodus- kui ka muinsuskaitse seadust. Viimast tuleks eelnõu seletuskirja järgi täiendada uue looduslike pühapaikade mälestise liigiga. Samuti täiendatakse muinsuskaitse seadusest tulenevaid piiranguid ning kohustatakse rohkem kui saja ruutmeetri suurusel pühapaigal muinsuskaitse alla võtma.

Looduskaitse seadusesse kirjutatakse aga võimalus kehtestada tõhusama kaitse huvides pühapaiga ümber rangema kaitsekorraga sihtkaitsevöönd.

Vähim, mida teha saab

Ahto Kaasik Tartu ülikooli looduslike pühapaikade keskuselt, kes on ka maausulisi ühendava Maavalla koja juht, ütles, et ametnike lauale on otsustamiseks jõudnud seadusemuudatused ning loodusliku pühapaiga mõiste meie õigusruumi toomine on vähim, mida praegu pühapaikade kaitseks teha saab.

Kaasik tõi esile, et teadaolevate looduslike pühapaikade arv küübib viimaste andmete

Virumaa tuntuim Tammealuse hiis on praegu ainult osaliselt kaitse all. Foto: maavald.ee

järgi pea 2800-ni, millest enamik on üksikud pühad puud, kivid või allikad. Ligikaudu 800 on suuremat maa-ala hõlmavad hiied ja hiietaolised pühakohad.

Ühtlasi on praegu looduskaitse all kõigest sadakond pühapaika ning muinsuskaitse all veel pea 470 ohvri- ja hiiekohta või nende osa.

Muinsuskaitseameti peadirektor Kalev Uustalu kostis, et praegu arutellu jõudnud ettepanekud vajavad laiapõhjalist diskussiooni.

Keskkonnaministeerium on looduslike pühapaikade saatust puudutava seaduseelnõu puhul äraootaval seisukohal. Ministeeriumi looduskaitse nõunik Hanno Zingel sõnas: „Pakutud ettepanekud oleme analüüsimiseks esitanud keskkonnaametile ja kompleksse vastuse oleme planeerinud kokku panna augustikuuks.”

Kuna tehtud on väga suurt eeltöö, pidas Kaasik igati reaalseks, et seadusemuudatused jõustuvad järgmise aasta algusest. ●

Saaremaal tabati Eestile uus liblikaliik

Jaanipäeva eel leidsid liblikaurijad Saaremaal Sõrve säärele pandud püünisest siinmail seni leidmata pöögi-täpikvaksiku (*Cyclophora linearia*). Tartu ülikooli zooloogia õppetooli teadur Erki Õunap, kes keskkonnaameti ööliblikate seireprogrammi raames välja pandud liblikapüüdjast Eestile uue liigi määras, ütles, et tegu on ligi 2,5-sentimeetrise tiivasirulatusel liblikaga, kes lendab ringi öösel. „Liik on muidu tavaline Kesk- ja Lõuna-Euroopas,” viitas Õunap.

Kuna liigi röövikutele on põhiliseks toidutaimeks pöögid, mida Eesti looduses ei kasva, oletas Õunap, et leitud

liblika näol on tegemist eksi-ränduriga, kes jõudis siia ilmselt tuulte tõttu.

Kuna Eestis pööke eriti ei ole, siis pöögi-täpikvaksikud ilmselt meie looduses kanda kinnitada ei saa. Tamme-, vahtra- ja kase-täpikvaksikud on meil levinud liblikad.

Viimaste aastate leidudega on Eestis registreeritud liblikaliikide hulk ületanud 2400 piiri. ● **Ulvar Käärt**

Kohvipakkide kollektsionäär teab kunagise kuulsa Kunda kohvi saladust

**Eesti Päeva
lehe suve
näitus**

Rein Sikk
kogujate kuraator

Unikaalsete kohvipakkide- ja purkide koguja Karlo Ehvart ei osta kohvi mitte paki sisu, vaid hoopis pakendi pärast.

Autosõidu õpetaja Karlo Ehvart ei ehmata kunagi selle pärast, et ta kodus on kohvi-varu otsa saanud – tema Kunda lähedal asuvas kodus on üle kahe tuhande kohvipaki ja -purgi. Neist kolmandik on kas kuskilt toodud või kelleltki saadud, kaks kolmandikku Eestist ostetud.

Reisilt saabumine, kotis pool puuda kohvi, pole Karlo jaoks haruldane. Kohvi ei osta ta aga mitte paki sisu, vaid ikka pakendi pärast. Karlol on arvutis oma unikaalse kohvipakkide ja -purkide kollektsiooni kohta kataloog, mille sisukord on 46 lehekülge pikk. Karlo ei väsi kiitmast oma sõpru, tuttavaid ja suisa võõraid inimesi, kes talle kohvipakke ja -purke kinkinud ja seeläbi kollektsiooni suurendanud on.

Tavaline kohv

Meele teeb tal aga kohvist mõrumaks, kui mõnes kohvikus küsida: „Millist kohvi serveerite?“ Ja vastuseks tuleb: „tavalist“. „Kas pakute ka tavalist praadi?“ muigab Karlo selle peale, nentides, et kohvikultuuris on meil veel arenguruumi.

Kui aga keegi peaks kohvi juues nina kirtsutama, et nii mõru, leiab Karlo alati oma varudest mõne pulbri, mis suisa vee silmist välja võtab. ●

SUUR SOOV

●● „Kui õnnestuks saada mõni Kundas toodetud kohvi papist või paberist pakk, oleks see väga suure unistuse täitumine,“ unistab kollektsionäär Karlo Ehvart. Ka vanaaegsed metallist kohvipurgid on hinnatud.

Eesti Päevalehe suvenäitus

... on igal esmapäeval ilmuv sari, milles tutvustame vahvaid kogujaid, pärandi hoidjaid ja nende erilisi kollektsioone. Pakume näituse võimalust EPL-i veergudel, veebis ja digilehes.

TEATAGE KOGUJAIST JA KOLLEKTSIOONIDEIST: rein.sikk@epl.ee.

Fotod: Ain Liiva

Kas teadsite, et tsemendilinnana tuntud Kundas valmistati kohvi? Eelmise sajandi algul tehti seda tõesti Kunda mõisas Aleksander Grimmieestvõtmisel. Arvutiekraani taustal ongi kunagine kuulus Kunda kohvitehas. Kullakarva kohvipurk oli mõeldud ekspordiks ja eriti ihaldatavaks tegi selle, et igas sajandas purgis oli peale kohvi ka hõbelusikas. Oma eksirännakutel käis lõpuks Karlo (pildil) kollektsioonini jõudnud purk kogunisti Siberis ära, seda anti põlvest põlve edasi.

Eksponaadid, mida enam ei toodeta, on pärit sügavast sovetiajast, mil lahustuva kohvi purk laual tähendas tutvusi kaubandusvõrgus. Sigurita naturaalkohv oli samuti haruldus.

Kohvi müüakse ka pudelis. Eksponaat on pärit USA-st.

Selle Karlo kogus oleva Pauligi Juhla kohvipurgi peale lähevad suureks isegi kohvirohkuses elanud soomlaste silmad. Nii haruldane on see.

Need haruldased kohvipakid meenutavad Nõukogude aja lõpuni Rakvere Kaubandusliku Inventari Tehases toodetud viljakohvi. Mõnes oli ubade protsent puhas null, teises ligi kolmandik. Kitsal ajal ajas asja ära, ei pannud ka südant puperdama.

See on esimene pakk Rootsi kohvi, millest Karlo kohvipakkide ja -purkide kogu kasvama hakkas. Hea, et see millalgi 1980. aastatel vanaemale kingiti ja hea on ka see, et ümbris alles hoiti.

Kohvi müüakse eri maakera paikades ka kottides. Need on justkui üle ookeanide purjelaevadel rännanud suurte kohvikottide väikesed koopiad.

ELISA JA TELE2 LÜKKASID 4G AVAMISE EDASI

Jaanuaris tõi EMT turule paketi, mis võimaldab ülikiiret 4G-mobiilsideühendust kasutada ka telefonis, ja konkurendid lubasid järgneda aasta esimeses pooles. Praegu plaanib Elisa avada 4G

võrgu mobiilikasutajatele aasta teises pooles ja Tele2 alles järgmisest aastast. Mõlemad sidefirmad töid põhjenduseks, et 4G-d toetavaid seadmeid on Eestis kasutusel alles liiga vähe. **ERR**

EHITUSFIRMAD TEENISID 257 MILJONIT EUROT KASUMIT

Eelmisel aastal oli ehitussektor võrreldes kriisieelsete aastatega endiselt kehvas seisus, kuid näha oli paranemise ilminguid, teatas majandusministeerium. Eesti ehitusfirmad ehitasid

sid mullu võrreldes 2011. aastaga 20% rohkem ehk 3,03 miljardi euro eest ja teenisid kasumit kokku 257 miljonit eurot, mis oli 1,6 korda rohkem kui ülemöödunud aastal. **Delfi**

Statistika ei valeta: palgatõusevad küsimatagi

Majandus küll kidub, aga ettevõtjad tõstavad töötajate palka sellegipoolest. Ja kui nüüd keegi väidab, et ta ei tea kedagi, kes teaks kedagi, kelle töötasu oleks viimasel ajal tõusnud, siis Ärileht annab teada, kust palgatõusu otsida.

Kadri Paas
Ärilehe ajakirjanik

Suurärimees Ülo Pärnits, kes pani Äripäeva Äriplaani konverentsil kolleegidest ettevõtjatele südamele, et nood ikka palku tõstaksid, muidu jookseb Eesti oskajatest töötajatest tühjaks, andis oma sõnadele ka sisu.

„Mainori grupis on palgad selle aasta esimeses kvartalis tõusnud võrreldes mullu sama ajaga 16%,“ ütles Pärnits ja lisas, et palgad on tõusnud valikuliselt. Seejuures ei ole tööjõupuudus Mainori jaoks päevakajaline teema. „Meie pakutavad palgad ja töötingimused on konkurentsivõimelised,“ põhjendas ärimees.

Elektriraudtee müügi- ja turundusjuhi Norbert Kaareste sõnul on Elektriraudtee üldine põhimõte olnud, et kord aastas vaadatakse kõikide töötajate töötasumäärad üle ja võrreldakse palgataset teiste transpordisektori ettevõtete analoogset tööd tegevate töötajate töötasudega. „Sel aastal tõusevad Elektriraudtees palgad vastavalt kokkuleppele ametiühingutega keskmiselt 6% töötajate seas ja seda alates 1. juulist. Palgatõus on ettevõttele üldine ning puudutab kõiki töötajaid, välja arvatud juhtivtöötajad,“ lisas Kaareste.

Hinnatakse töötaja panust
Prisma Peremarketis tõsteti

palka üksnes Tallinna kaupluste müüjatel. „Esiteks on siin palgatase kõrgem ja töötajate leidmine oluliselt keerulisem. Teiseks on Tallinna majades töökoormus suurem ning kolmandaks on ka tootlikkus kõrgem,“ selgitas poeketi juht Janne Lihavainen.

Palgad tõusid kuni 10%. „Müüjad, kes on tõstnud oma oskustaset, teenivad Eesti jaekaubandusturu konkurentsis igati arvestatavat palka. Mitte ainult isegi jaekaubanduse konkurentsis. Meie parimad müüjad teenivad pea sama palju kui näiteks õpetajad,“ lisas Lihavainen.

Tallinna Linnatranspordi AS-is kerkisid palgad tänavu 6%. „Palka tõsteti kõigil

töötajatel. Tööjõupuudus on samas tajutav, eriti bussijuhtide osas,“ nentis ettevõtte avalike suhete spetsialist Urmas Tooming.

Kas töötajaid huvitavad ka muud hüved peale palga? „Praegu tööle võetavaid inimesi huvitab ainult palk, muid hüvesid või soodustusi ei küsita,“ nentis Tooming.

Nordea panga personalijuhi Jane Järvalti sõnul sõltub põhipalga tõus peale palgaturu võrdluse ka iga ametikoha kompleksusest ja vastutuse ulatusest ning töötaja enda kompetentsusest

Prisma: meie parimad müüjad teenivad pea sama palju kui näiteks õpetajad.

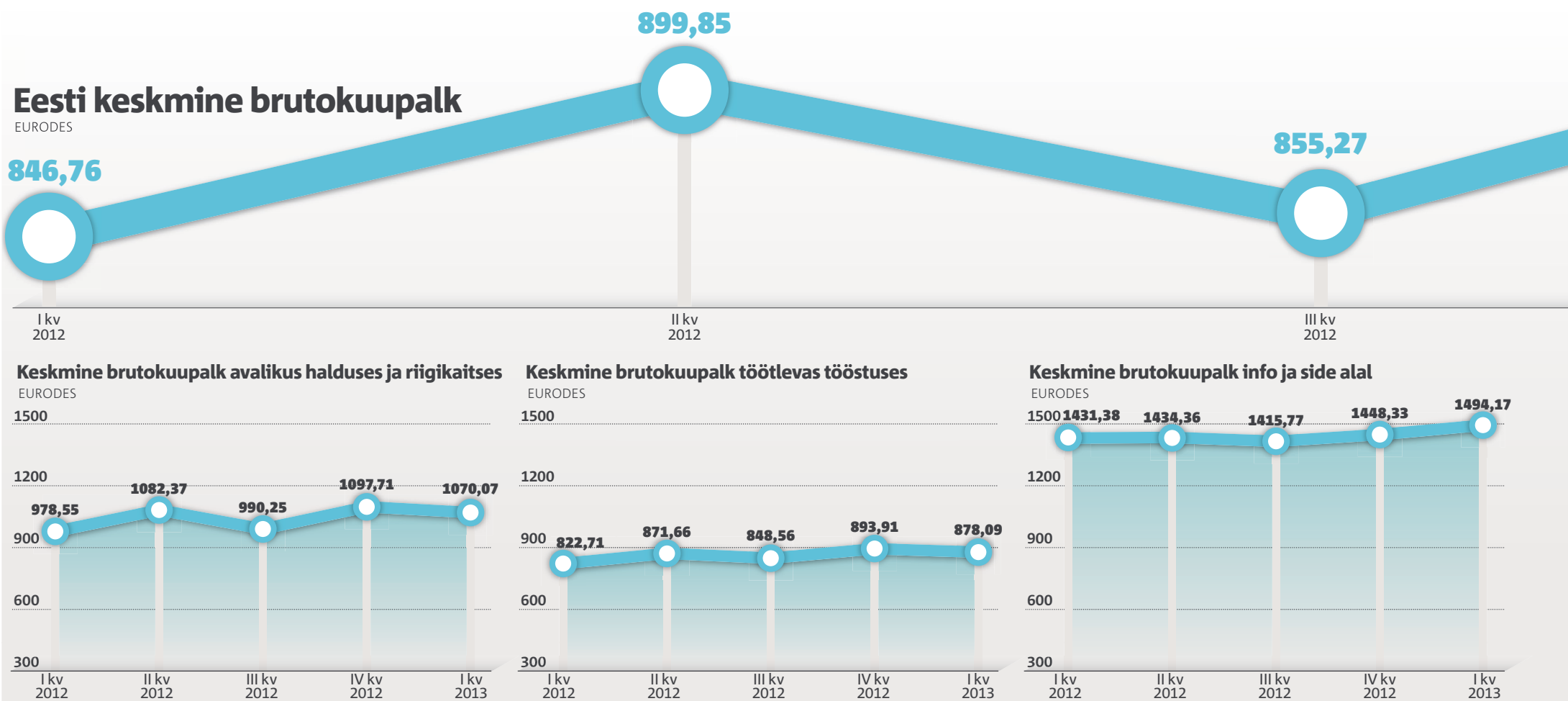
Praegu huvitab inimesi ainult palk, muid hüvesid või soodustusi ei küsita.

ja töösooritusest. „Seetõttu ei ole me palku tõstnud kõigil töötajatel võrdselt, vaid pigem valikuliselt, analüüsides iga ametikoha olemust ja senist palgataset võrreldes turuga, samuti iga töötaja panust,“ rääkis Järvalt.

„Nordeasse värvatavatele inimestele rõhutame ise teadlikult, et lisaks palkadele pakume ka mitmeid muidu hinnatud hüvesid: näiteks toetused lõunasöögi ja sportimise kulude katteks, talvepuhkus, ühisüritused ning soodsad pangateenused. Lisaks pakume häid koolitusvõimalusi ja rahvusvahelist töökeskkonda,“ lisas panga personalijuht.

Töölt lahkujaid on vähem

Eesti Energia personalidirektori Gristel Tali sõnul ei ole Eesti Energias üldiselt ja kõiki töötajaid puudutavat palgatõusu toimunud. „Samas ainuüksi ametiühingutega peetud läbirääkimiste

„KINDEL” PAKETT ON ESMAKORDSELT ODAVAM

Eesti Energia elektripaketi „Kindel” kliendid saavad esimest korda pärast elektrituru avanemist väiksema arve kui börsipaketi valinud: fikseeritud hinna puhul tuleb juuni arve 19% soodsam kui börsihin-

na puhul, näitab võrdlusportaal energiaturg.ee statistika. Poole aasta kokkuvõttes on hinnas võitnud ikkagi börsipaketi kliendid: nt möödunud kuul oli vahe 18% börsihinna kasuks. **Delfi**

EDGAR SAVISAARE FIRMA ÄRI EI EDENE

Tallinna linnapeale Edgar Savisaarele kuuluv ja tema poja Erki juhitud firma OÜ Fixor Holding ei suutnud ka eelmisel aastal plusi jõuda. Müügitulu oli kokku kaheksa eurot, mis tuli raamatu-

te müügist (peamiselt investeerimise ja finantskonsultatsioonidega tegelev firma andis 2004 välja teose „Peaminister”) ja kahjum 31 256 eurot. Viimati oli Savisaare firma kasumis 2006. aastal. **Delfi**

ILOPRINT LÄKS PANKROTTI

Harju maakohus kuulutas reedel välja trüükikoja Iloprint pankroti ja nimetas pankrotihalduriks Peeter Allikvere. Võlausaldajate esimene üldkoosolek on määratud 16. juulile. **Delfi**

lgad

tulemustel lepidi kokku keskmiselt 8%-line palgatõus kaevandustes ja 9%-line keskmine palgatõus Narva elektrijaamade töötajatel. See moodustab juba üsna märkimisväärse osa Eesti Energia töötajatest,” märkis Tali.

Kui Prisma kergitas Tallinna müüjate palku umbes kümnendiku võrra, siis Jüri Käole, Andres Järvingule ja Enn Kunilale kuuluvas Selveri poeketis nii heldelt eurosid ei luhvitata. Selveri personalidirektor Kristiina Palm ütles, et palgatõus on olnud ametikohtade lõikes erinev. „Viimase kuue kuu jooksul on teenindajate keskmine töötasu tõusnud 2%. Ühtlasi andsime sellest aastast töötajatele lisasoodustuse Selverist tehtud ostudelt ning võimaluse tasuta sporti teha. Nendele soodustusele oleme saanud väga positiivset vastukaja ning tööjõu volavus on tänavu vähenenud,” lisas Palm. ●

Viis nõuannet enne ülemuse jutule minemist: kuidas palka juurde küsida?

1. Kogu julgust, ole enesekindel ja valmistu vestluseks

● Vihjetest ei piisa. Palka tuleb küsida selgelt ja üheselt mõistetavalt, kaasvestlejale otsa vaadates. Harjuta palgavestlust mõne sõbraga või kasvõi kodus peegli ees. Kui oma osa on selge, siis lepi tööandjaga vestluse aeg kokku ja anna juba ette teada, millest soovid vestelda.

2. Uuri tööturul toimuvat ja ole kursis oma ametikoha palgatasemega

● Uuri, mida teised teevad ja millist palka saavad. Palka puhul räägi alati valdkonna keskmisest töötasust. Kui võtad eeskujuks otsese konkurenti, võib see tekitada tööandjas negatiivse hoiaku (kus

nüüd tuli ähvardama). Kui sinu tööga ollakse rahul, siis ei ole ka palga ülevaatamine tegelikult probleem. Praegusel tööturu kiire arengu ajal teeb tööandja seda vähemalt kaks korda aastas või seob palga käibekasvuga.

3. Näita, et väärird rohkemat

● Tee veidi rohkem, kui sinult oodatakse, ja pane oma edusammud ka kirja. Tööandja ei hinda töötajat, kes ütleb: selle raha eest ma rohkem ei tee. Näita välja, et oskad, suudad ja tahad teha rohkem, ning too tehtu ka palgaküsimise vestluses esile.

4. Müü end faktide kaudu

● Palgakõrgenduse küsimise puhul on olulisim põhjendamine. Just siin tehakse suurimad

vead. Kas tööandjat huvitab, et küsija auto laguneb, köök vajab remonti või tal ei jätku söögiraha? Loomulikult mitte – selline jutt jätab töötajast hädapäta mulje. Räägi sellest, mis on tööandjale oluline. Ja seda faktide kaudu: kuidas täpselt oled ettevõttele kasulik, millega konkreetselt aidad firma arengule kaasa, mida oled juurde õppinud ja millega tuled järjest paremini toime.

5. Kas oled edutamiseks valmis?

● Lõpuks peaksid endalt küsima, mida saad senisest rohkem teha. Võtta lisakohustusi? Suuremat vastutust? Ja ka teenida selle eest rohkem. Kui oled valmis enamaks, siis anna sellest teada. Töös edasi liikumiseks ei ole vaja mujale kandideerida.

Allikas: CV Online

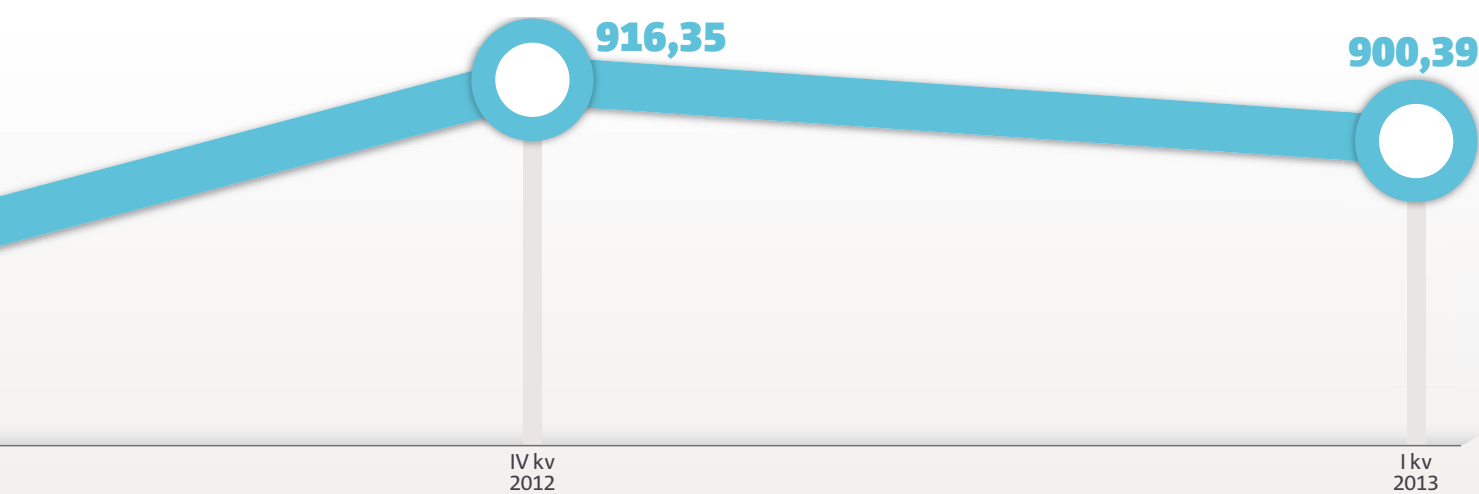
Eesti majandus vindub: kasv vaid 1,1%

Rahandusministeerium prognoosis Eesti tänavuseks majanduskasvuks 3%, OECD jäi mõnevõrra tagasihoidlikumaks ja piirdus 1,5%-ga.

Statistikaameti andmeil kasvab Eesti sisemajanduse kogutoodang esimeses kvartalis eelmise aasta sama ajaga võrreldes 1,1%. Viimati oli majanduskasv nii nigel kolm aastat tagasi. Võrreldes eelmise kvartaliga kahanes sisemajanduse kogutoodang esimeses kvartalis 1% võrra 4,07 miljardi euroni.

toodang esimeses kvartalis eelmise aasta sama ajaga võrreldes 1,1%. Viimati oli majanduskasv nii nigel kolm aastat tagasi. Võrreldes eelmise kvartaliga kahanes sisemajanduse kogutoodang esimeses kvartalis 1% võrra 4,07 miljardi euroni.

Kuigi majandus vindub, palgad suurenevad. Selle aasta esimeses kvartalis oli keskmine brutopalk võrreldes mullu sama ajaga 6,3% kõrgem. Ainuüksi veebruarist märtsini tõusis keskmine palk 882 eurolt 940 euroni.

Keskmine brutokuupalk hariduses

EURODES

1500

1200

900

600

300

I kv 2012 II kv 2012 III kv 2012 IV kv 2012 I kv 2013

Keskmine brutokuupalk ehituses

EURODES

1500

1200

900

600

300

I kv 2012 II kv 2012 III kv 2012 IV kv 2012 I kv 2013

Allikas: statistikaamet; graafika: Maret Müür

AS-i SEB Pank otsekorralduse maksjalepingu tingimused muutuvad

Seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 260/2012 nõuete jõustumisega 1. veebruarist 2014. a ja sellest tulenevalt otsekorralduse teenuse üleviimisega e-arve püsimaalse teenusele muutuvad alates 1. septembrist 2013. a otsekorralduse maksjalepingu tingimused.

Uute tingimustega saate tutvuda aadressil www.seb.ee/tingimused/toodete-ja-teenuste-tingimused.

E-arve püsimaalse teenusele ülemineku täpse aja teatab Teile teenusepakkuja ning muudetud tingimused hakkavad Teie suhtes kehtima ülemineku hetkest. Uute tingimustega mittenõustumisel on Teil võimalus kehtiv otsekorralduse maksjaleping üles öelda, saates pangale vastavasisulise teate.

Küsimuste korral saatke meile kiri internetipangast, helistage klienditoe telefonil 665 5100 või võtke ühendust Skype'i kaudu (kasutajanimi: seb.eesti).

SEB

HORVAATIAST SAI EUROOPA LIIDU 28. LIIKMESRIIK

Täna alates on Horvaatia EL-i liikmesriik. EL alustas Horvaatia-ga ühinemisläbirääkimisi 2005. aasta oktoobris ja need kuulu-tati lõppenuks 2011a. aasta juu-nis. Ühinemisleping allkirjas-

tati ülemkogu 2011. aasta det-sembril kohtumisel, 2012. aas-ta jaanuaris toimunud referen-dumil oli 66% horvaate liitumi-se poolt, parlament kinnitas selle märtsis. ERR

SAKSA MINISTER NÕUAB USA-LT SELGITUSI

Saksamaa justiitsminister Sabine Leutheusser-Schnarrenberger nõuab USA-lt selgitust selle kohta, kas USA luure paigutas EL-i asu-tustesse pealtkuulamiseadmeid. Peale selle on USA luure viimase kuu aja jooksul ainuüksi Saksamaal pealt kuulnud või läbi lugenud vähemalt poolt miljardit telefonikõnet, elektronkirja või tekstisõnu-mit, kirjutas väljaanne Der Spiegel. ERR

Sõitsime kohale ja veendusime: pole seal mingit Snowdenit

Reportaaž

Julia Tomberg
Moskva–Tallinn

Eesti Päevaleht käis

Šeremetjev osas uurimas, kuidas elab lennujaam, mis on sattunud poliitilise trilleri keskmesse.

Šeremetjevo lennujaamas viibivad ajakirjanikud ja lennujaama töötajad kahtlevad, et Ameerika nuhkimisinfo lekita-ja Edward Snowden võib siia-maani seal viibida. Ajakirjan-dus on aktiivsemad Snowdeni otsingud lõpetanud, ainult üksikud kanalid ei anna alla. Samal ajal jätkub elu lennujaama terminalides omasoodu, justkui nende seinte vahel ei hargnekski tõeline poliitiline intriig.

Juba nädala on maailma meedia pilgud olnud pööratud Šeremetjevo rahvusvahelisele lennujaamale, mille transiitsektoris arvatakse olevat Snowden, endine CIA agent, kes rääkis maailmale sellest, et projekti PRISM raames jälgib USA rahvuslik julgeolekuagentuur NSA oma kodanikke.

Snowdeni oletatava saabumise hetkest pole ühelgi ajakirjanikul teda näha õnnestunud. „Ma käisin täna hommikul kogu transiitlala läbi, aga muidugi ei näinud kedagi sellist kusagil,” ütleb Prantsuse telekanali Canal+ ajakirjanik.

Võib olla transiitalas

Meedia andmetel võis Snowden saabuda Moskvasse 23. juunil ja kuna mingeid ametlike andmeid tema asukohast ei ole, arvatakse, et ta on siiani Šeremetjevo lennujaama transiitalas, mis asub Moskva ringteest umbes 13 kilomeetri kaugusel. Sel päeval tormas lennujaama suur hulk ajakirjanikke.

Canal+ ajakirjaniku sõnul oli kohal sadakond kaamerat. „Siin olid absoluutselt kõik rahvusvahelised meediakanalid, pole mõtet neid isegi üles lugeda,” räägib reporter, kes veetis lennujaamas 23. ja 24. juuni ja läks uuesti kohale reedel, 28. juunil. Seekord juba vähemtõsise reportaaži tarbeks. „Mul ei tulnud õnneks siin kogu aeg tolgendada, me pole nagu kollane ajakirjan-dus,” ütleb ta.

Keeruline pole leida ainult Snowdenit, vaid ka ajakirjanikke. Ainult üks mikrobuss kanali Russia Today teletehnikaga on terminalide ees.

Foto: Julia Tomberg

Poliitiline triller on segunenud ükskõiksusega

„Milleks selline äziotaaz kellegi arusaamatu inimese ümber? No ütles, et kuulavad pealt, kõik ju kuulavad! Mind see absoluutselt ei huvita!” räägib üks lennujaama külastaja, kelle arvates on kõik see üks poliitiline mäng – ameeriklased ei andnud Venemaale Viktor Buti ja nii ei anna Venemaa neile Snowdenit.

Tõepoolest, juba esimestel minutitel lennujaamas tekib tugev tunne, et see on mäng, mida tõsisemalt mängimast on loobunud isegi ajakirjanikud.

Pühapäeval lendas Šeremetjevost välja järjekordne lennuk Havannasse, Snowdenit reisijate hulgast ei leitud. Tema edasine saatus muutub üha segasemaks. Ecuadori president Rafael Correa teatas, et Snowdeni saatus on Venemaa käes, aga president Vladimir Putini pressiesindaja kinnitab, et Snowdeni teema ei ole Kremli päevakorras. Snowdeni pass tühistati, mistõttu ei saa ta ületada Vene piiri ega istuda ka lennukisse. Seda muidugi siis, kui Ameerika eriteenistuste endine töötaja ikka on Šeremetjevost.

Meie reedese kohtumise ajaks oli Canal+ ajakirjanik jõudnud jälle transiitsoonis käia. Lasknud tal seal piisavalt kaua ringi jalutada, palusid turvatöötajad, et ajakirjanik lahkuku.

Tõsi küll, ta ei käinudki seal Snowdenit otsimas. Ta tunnistab, et lootis näha punaste silmadega ajakirjanikke, kes istuvad seal päevad ja ööd, kuid neid ei õnnestunud leida.

Ei õnnestunud see ka mul, nii et keeruline ei ole leida ainult Snowdenit, vaid ka teda jahtivaid ajakirjanikke. Ainult üks mikrobuss telekanali Russia Today tehnikaga on valves E ja F terminali ees. Lennujaama töötajate kinnitustel võib Snowden asuda just nende terminalide transiitsoonis, kus asub ka kapselhotell Vozdušnoi Ekspress (Õhukekspress), kus Snowden olevat mõnda aega viibinud.

Transiitsoon pole suur

Hotelli personal kommentaare ei anna. Terminalide transiitsoon ei ole suur, vajalikud kohad võib kiirsammul läbi käia u 30 minutiga. On ligikaudu 20 duty-free poodi, umbes sama palju kohvikuid, restorane ja ainult üks hotell.

„Sellega on minu tulutu jaht Snowdenile lõppenud,” räägib selleks ajaks viis tundi lennujaamas kohal olnud reporter rahvusvahelisele tele-

kanalile Mir. „Siin pole enam kedagi,” ütleb ta mulle, kui saab teada, et ka mina oleksin tahtnud ajakirjanikke leida. Tema pole „toppama” jäänud ajakirjanikke näinud. „Kuid ma kahtlustan, et inimesed ei afiseeri enam, et nad siin on,” lisab ta.

Samal ajal elab lennujaam, kust iga päev lendab välja umbes 500 reisi ja mille marsruutidevõrk katab rohkem kui 200 sihtkohta, edasi oma elu, mida meedias nii elavat huvi äratanud lugu pole praktiliselt kuidagi mõjutanud. Suvehooajal kasvab reisijate hulk lennujaamas järsult, mistõttu jäi ajakirjanike tulv lennujaama töötajatele peaaegu märkamatuks.

Ainult RT taldrik osutab ajakirjanikute tugevdatud tähelepanule. Küsimuse peale, kas ajakirjanikud on, näitavad praktiliselt kõik mikrobussi poole ja ütlevad: „Seal nad ongi.”

Enamik kohvikute ja poekete töötajaid, kes müüvad näiteks vett, kiirsuupisteid ja ajalehti, räägivad, et mingeid muutusi läbimüügis ja külastatavuses reporterite tulvata tõttu ei täheldatud. Ega see kummaline olegi, Šeremetje-

vo läbilaskevõime on 3500 inimest tunnis, ametliku statistika kohaselt teenindas lennujaam 2011. aastal 22,5 miljonit inimest. Selle taustal võivad sadakond ajakirjanikku muidugi ära kaduda.

Pildistamisest keeldutakse

Kaamera ette astuma ja end pildistama laskma ei soostu praktiliselt keegi.

Tasub märkida, et minult ei küsitud paljude terminalides ja transiitsoonis viibitud tundide jooksul ning kordu-

töö Snowdeni jahtimise saate-loiguga. Aga miks ta siis osaleb selles mastaapses afääris? „Ma üldse ei usugi, et ta on siin, kuid puhta südametun-nistuse jaoks tulime kohale ja veendusime, et pole siin mingit Snowdenit,” räägib ta, märkides, et tervet transiitsooni ei olnud võimalik läbi vaadata, sest on hulk kohti, kuhu lastakse vaid töötajaid.

See, et transiitsoonis on kohti, kuhu võib inimese peita, kinnitavad ka lennujaama sissepääsu juures töötavad turvamehed. Tõsi, nad kahtlustavad, et kui Snowden ka oli lennujaama territooriumil, siis on ta juba ära viidud.

Mõistagi liiguvad lennujaamas sellises filmilikus olukorras ringi ka kuuldused. „Ma kuulsin, et ta viidi siit eile välja. Tuli delegatsioon ja võttis ta kaasa, pole teada, kuhu. Aga mida teevad siin siis kõik need reporterid?” küsib ühe poekese töötaja.

Telekanali RT töötajad tunnistavad, et ootavad ainult vahetuse lõppu. Kogu reede lennujaamas töötanud telegrupp oli seal esimest päeva, nad töötavad vahetustega. Mingil määral on neil kõige raskem: terve päev päikeses, samal ajal kui lennujaamas töötavad kenasti konditsioneerid. ●

Kahtlustatakse, et kui Snowden ka oli lennujaamas, siis on ta juba ära viidud.

Terminalis ja transiitsoonis liikudes ei küsitud minult mitte mingit luba.

a

ARVAMUS

TERVE MÕISTUSE PUUDUJÄÄK

Suheldes vaid oma mõttekaaslastega võib ühiskonna kui terviku vajadustest jääda petlik mulje. [...] Eesti poliitikas valitsev terve mõistuse puudujääk ei tulene sellest, otsekui oleksid tarkused

ja teadmised ühiskonnas otsa lõppenud. Kuid viljeletava poliitilise kultuuri tõttu ei suudeta nende teadmiseni lihtsalt jõuda. Neid ignoreeritakse või tõrjutakse eemale. **JUHAN KIVIRÄHK** (ERR)

PRANTSUSE RONGIUNELMA LÕPP

Rongifirma SNCF otsus peatada uute raudteeliinide ehitamine [aastani 2030] tõendab vaeeldamatut reaalsust: hoolimata oma eelistest ei ole TGV suutnud ennast reisirongiliikluse pärli-

na kehtestada. Praegu läheb see riigile ja regioonidele maksma tohutuid summasid ja ei ole lihtsalt kasumlik. Kas kiired, aga kallid rongid on ikka rongiliikluse tulevik? (LIBÉRATION)

HORVAATIA TEE EL-I

Paljude jaoks meenutasid need kümme aastat, millest kuue jooksul toimusid läbirääkimised, triivimist liiga aeglase vooluga jõel, kus kaldamaastik ei muutunud. **TIHOMIR PONOŠ** (NOVI LIST)

LAISAD õppurid või ebapädevad õppejõud?

Kõrgkoolis hakkama saamine nõuab küpsust

Britt Rosenberg

arvamustoimetaja

T kolledži õppejõud Peeter Lorents kukutas kevadisel eksamil läbi 135 tudengit, süüdistades neid üksteise pealt spikerdamises. Nüüd soovivad üliõpilased õppejõu koolist vallandamist.

Spikerdamisest puutumata ei ole jäänud ka teised kõrgkoolid. Kevadise eksamiperioodi ajal räägiti mulle tuttavate tudengite seltskonnas mitu mahakirjutamisega seotud lugu. Ühel Tartu ülikooli majandusteaduskonna eksamil spikerdati nii suures hirmus, et nutitelefoni, kust küsimustele vastuseid vaadati, oleks eksaminandi suure kätevarina tõttu peaaegu põrandale kukkunud. Paari Tallinna tehnikaülikooli logistikaõppuri jaoks oli eksamil konspektist maha kirjutamine aga ratsionaalsetel kaalutlustel tehtud otsus: vahele jäädes tõid nad vabanduseks, et nende jaoks niivõrd raskest aimest poleks nad muudmoodi läbi saanudki.

Laisad õppurid või ebapä-

devad õppejõud? Emb-kumb võib kindlasti süüdi olla, ent põhimõtteline viga peitub tudengite, täiskasvanud inimeste otsustes.

Olgugi et valitud eriala aitab unistuste töökohale lähemale ja paneb silmad särama, toimub ülikoolis siiski pidev töö. Ei saa öelda, et ülikooli astuja seda ei teaks. Peale ametliku info on eriala valides igaühel võimalus tudengivarjuks minna, otsida üles teaduskonnas õppivad tudengid ning nendelt eriala raskuse ja õppejõudude pädevuse või sümpaatsuse kohta küsida.

Täiskasvanud inimene peaks teadma, et kui ta ise enda eest otsustab, tuleb tal ka hiljem

Viimasel hetkel probleemile osutamine jätab mulje, et aimest loodeti kergelt läbi saada.

Tudeng on täiskasvanu, kes ei peaks õppejõudu kartma, vaid õigel ajal küsida julgema.

tehtu eest vastutada. See tähendab, et ei ole hea idee minna halbade eksamitulemuste laekudes õppejõu akna alla mäsama. Pigem uuesti pingutada või teema juba õppeprotsessi ajal üles tuua. Tudeng on täiskasvanu, kes ei peaks õppejõudu kartma, vaid end tema-

ga võrdse inimesena võtma ja küsida julgema. Mitte nii, nagu IT kolledži õppurid, kes endi sõnul õppejõu esimestest karmidest sõnadest hirmusid ega peale seda enam suud avanudki. Viimasel hetkel probleemile osutamine jätab ainult mulje, et raskest aimest loodeti kuidagi läbi saada, vahet siis pole, kas koos teadmistega või ilma. Kui eksamil siiski põrutakse, on probleem ühtäkki suur – ilmselt aga mitte selline, millest poleks varem rääkida saanud.

Paneb ohtu elud

Probleemide ignoreerimise tagajärjeks võib peale kehvade tulemuste olla ka muud, millele end täiskasvanuks pidav üliõpilane mõtlema peaks. Ülikoolis näiteks arstiks või inseneriks õppides, sealjuures end häda- ga eksamitest läbi vedades, võib praegune tudeng tulevikus ohtu panna kellegi elu. Kui paljud meist julgeks kõndida sillal, mille on projekteerinud kunagine meisterspikerdaja?

Kui tulevane üliõpilane ei pea end piisavalt küpseks, et julgeda õigel ajal sõna võtta, oma tulevasele vastutusele keskenduda või laisklemise asemel pingutada, peaks ta mõtlema. Ma pole selleks kõigeks valmis – miks siis üldse ülikooli minna? Õppeprotsess võib olla igav ja raske ning juhendajateks õppejõud, kes mingil juhul meeldida ei pruugi. Kee- gi ei sunni meid ülikooli astuma ja seal saamatud olema. ●

EUROOPA vastus jälgimisskandaalile olgu andmekaitser reform

Aeg andme- kaitser reformiks

Viviane Reding

Euroopa Komisjoni asepresident EL-i õigusküsimuste volinik

Jälgimis- ja infokogumisprogrammiga PRISM seotud skandaal on äratanud kodanikes taas hirmu isikuandmete turvalisuse pärast. Kavandatav EL-i andmekaitse-eeskirjade reform võimaldaks Euroopal selliseid hirme hajutada ja anda kodanikele suurem kontroll oma isikuandmete üle. On ülim aeg, et liikmesriigid ja Euroopa Parlamendi liikmed võtaksid asja ette ja suruksid reformi läbi.

Jälle seesama vana lugu: eraelu puutumatuse põhiõiguse rikkumine, hoop kodanike usule oma isikuandmete turvalisusse. Üha rohkem on tõendeid, et kui me tahame, et kodanikud ei tunneks iga kord mõnel veebilehel käies või e-kirja kirjutades muret, et keegi jälgib neid, siis peab midagi põhjanevat muutuma.

Taastada usaldus

PRISM annab USA julgeolekuasutustele võimaluse pääseda ligi EL-i kodanike isikuandmetele. Kuigi programmi ulatus ei ole veel täielikult selge, on selge see, et eurooplased on pandud oluliselt ebasoodsamasse olukorda kui USA kodanikud. PRISM-i kaudu on Ameerika riiklikel julgeolekuasutustel võimalik jälgi- da EL-i kodanikke viisil, mis USA kodanike puhul oleks tõenäoliselt põhiseadusevastane. Veelgi enam, EL-i kodanikele ei ole antud isegi võimalust oma õiguste kaitseks või kahju heastamiseks USA kohutusse pöörduda.

Ärkama peavad kõik need, kes on seni Euroopa Komisjoni andmekaitse-eeskirjade reformi blokeerinud, eirates, kui suurt muret tarbijad tunnevad oma eraelu puutumatuse vastaste rünnakute pärast. Valdav osa kodanikest on ammu kaht-

lustanud, et nende andmeid, mis on äriühingute valduses, võidakse kasutada või koguni kuritarvitada, ilma et nad sellest ise midagi teaksid. Usalduse puudumine tekitab suurt kahju. See kahjustab kodanike usaldust õigusriigi vastu ja kahjustab ka majanduskasvu, kuna suured majanduslõigud sõltuvad sellest, kas kodanikud usaldavad firmadele oma andmeid.

Euroopa on maailmas üks vähestest paikadest, kus on juba tugevad andmekaitse-eeskirjad. Ühtlasi oleme esitanud uue ettepaneku EL-i andmekaitse-eeskirjade reformimiseks, et muuta neid veelgi rangemaks ja kehtestada selged eeskirjad andmete liikumisele Euroopast väljapoole. Ainult siis, kui me selle

Ärkama peavad kõik, kes Euroopa andmekaitse-eeskirjade reformi blokeerivad.

On aeg, et Euroopa valitsused näitaksid üles tahet kodanike andmeid kaitsta.

reformi ellu viime, taastub kodanike usaldus selle vastu, kuidas nende isikuandmeid käideldakse. Inimestele tuleb anda suurem kontroll oma isikuandmete üle ja kindlam õigus end „unustada” lasta ning andmeid üle kanda. Inimesed peavad teadma, et väikimine ei võrdu nõusolekuga lasta oma andmeid töödelda.

Ning neil on vaja garantiid, et kui nende eraelu puutumatust on rikutud, ei saa nemad sellest kõige viimasena teada, ja sedagi meediasse lekkinud uudiste kaudu.

PRISM-i skandaal põhjustas Euroopas tormi, sest eurooplastele on eraelu puutumatuse tähtis. Nad tahavad, et kehtiks reeglid, mis aitavad ära hoida nende õiguste rikkumise firmade või õiguskaitseasutuste poolt nii Euroopas kui ka mujal. Vahendid, mis võimaldavad meil sellise olukorra toime tulla, on meil juba olemas – komisjoni

ettepanekus. On aeg, et valitsused ja Euroopa Parlamendi liikmed näitaksid üles tahet kodanike andmeid kaitsta ning asuksid koos komisjoni- niga kainelt ja konstruktiivselt tegutsema, et need ettepanekud kiirelt vastu võtta.

EL-i õigusakti eelnõu sisaldab nelja olulist elementi tugeva andmekaitseüsteemi tagamiseks. Mitte ühtki neist ei tohi kõrvale jätta.

Neli olulist elementi

Esiteks tuleb selgelt sätestada, millisel territooriumil eeskirju kohaldatakse. Peab olema täiesti selge, et kui Euroopavälised firmad pakuvad ja müüvad EL-is tarbijatele tooteid ja teenuseid, peavad nad järgima EL-i andmekaitse-eeskirju.

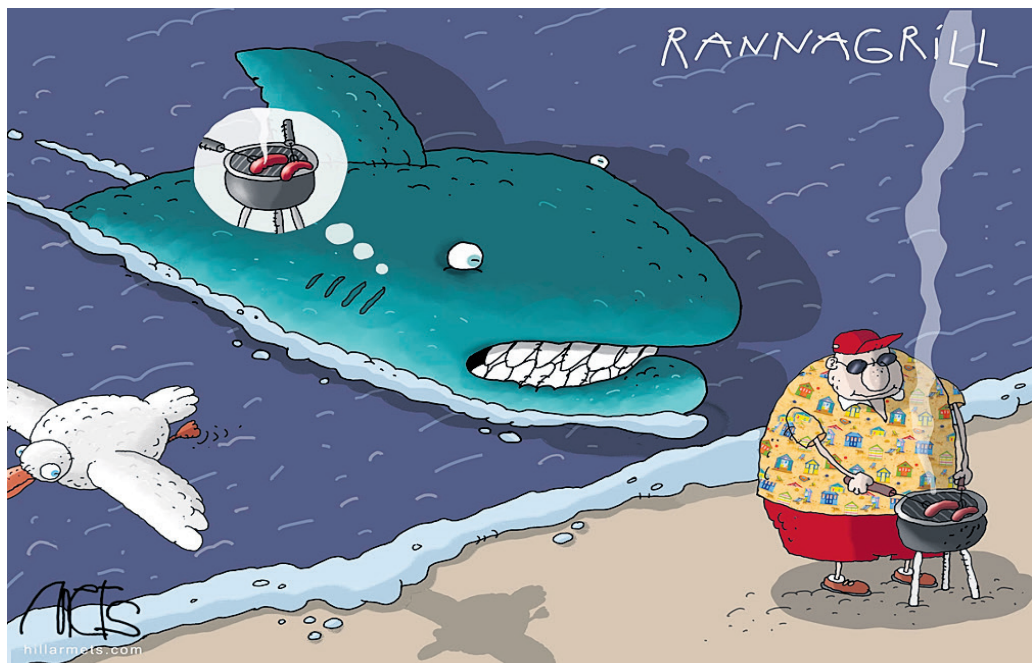
Teiseks on meil vaja isikuandmed avaralt määratleda. Definiitsioon peaks hõlmama mitte ainult näiteks e-kirjade ja telefonikõnede sisu, vaid puudutama ka liiklusandmeid, näiteks teavet selle kohta, kust midagi teele saadeti või kui kaua keegi telefoniga rääkis.

Kolmandaks ei tohi eeskirjad piirduda firmadega, kes koguvad kodanike andmeid. Need peavad hõlmama ka andmete töötlejaid, näiteks pilveteenuse pakku- jaid, sest nagu PRISM-i skandaal näitab, siis tahtjad võivad ka sealtkaudu andmetele ligi pääseda. EL vajab selgeid eeskirju andmete töötlejate kohustuste ja vastutuse kohta.

Ja lõpuks peavad meil olema kaitsemeetmed andmete piiramatu rahvusvahelise edastamise vastu. Eeskirjad peavad tagama, et EL-i kodanike andmeid edastatakse Euroopavälisetele õiguskaitseasutustele ainult selgelt piiritletud erandjuhtudel ja seaduslikkuse järelevalve alusel.

PRISM-i skandaal on käivitanud arutelu kodanikuva- baduste kohta üldiselt ja eraelu puutumatuse kohta eriti. Poliitikud Euroopas ja mujalgi peaksid näitama, et nad on rahvast kuulda võtnud. EL-i andmekaitser reform on õige vahend, millega kodanike usaldust ära teenida. Enam ei tohi viivitada. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

SURI MARILYNI PILDISTANUD BERT STERN

Lahkunud on Bert Stern, New Yorgis tegutsenud kommertsfotograaf, 1950–1960-ndate moe- ja reklaamfoto uuendaja. Sterni kuulsamad tööd on Marilyn Monroe portreefotod, mis ta

tegi ajakirjale Vogue kõigest kuus nädalat enne staari surma. Ameerika Vogue'ile pildistas Stern ka moeseeriad, mis lähevad ajalukku kunstipärasuse ja suure üldistusjõuga. **EPL**

LUULUR JA PILV ESINEVAD TARTU SUVEÕÖS

Kolmapäeval kell 20 vallutab LuuleÕUe Jaan „Luulur” Malin. Luuluriga vestleb Aare Pilv, kes mängib ühtlasi ürituse tantsulisemas osas koos Mart Velskri-ga plaate. Muusikat teeb ka Karl

Laanekask. Õhtu täis hüva häälutamist ning häid helisid! „LuuleÕU” ehk pikema nimega „Ao äia õe uue oa-õie-aia õue-aia õö-au” on Tartus Uues Õues (Lai 37) toimuv suvine sari. **EPL**

Silvi Vrait oli leebe libahunt, mitte koguperelemmik

Laulmissoov tuli Silvi Vraidile nagu merelaine, haaras endasse ja pani tegutsema. See oli soov jagada end teistega, mitte kuulsuse küttimeine.

Järelehüüe

Mart Niineste
muusikatoimetaja

Reedel lahkunud lauljatar jääb igavesti kõrvu oma kordumatu tämbriga. „Pop, rokk, bluus, šansoon ja džäss,” loetles Silvi Vrait oma 60. sünnipäeval Eesti Päevalehele antud intervjuus lemmikžanreid, mis kõik kõlasid tema esituses tol õhtul ka Estonia kontserdisaalis.

„Üheksandas klassis tekkis tal kinnisidee lauljaks saada. Sellal jõudsid müügile mõned Meloodia firma plaadid, kus peal ka biitlite laule,” kirjutab Vello Salumets Silvi Vraidist raamatus „Fikseeritud Fix”. Ta jätkab: „Keskkoolis ei teadnud keegi, et Silvi nii hirmsasti laulda tahab. Ta käis küll mõnikord koolis tegutsenud vokaalansambli Anne proovides kedamisi asendamas, aga see oli ka kõik. Üks asi oli Silvil nimelt algusest peale selge – nimelt, et talle meeldivad erinevad muusikastiilid.”

Kuigi vabrikulinna Kehra tüdruk Silvi Vraidil lauljate algus jääb neljakümne ühe käänulise aasta taha, on selles siiski midagi vägagi praegusele ajale omast. Või peaks ütleva, et arhetüüpset? Koju ostetud klaver, lastemuusikakool, makk ja lindikogu, Tartu ülikool ning inglise filoloogia. Seejärel uudis, et Tallinnas toimub esmakordselt noorte lauljate telekonkurss „Kaks takti ette”. Tema võistluspaladeks olid Hep Starsi „A Flower In My Garden” ja Arne Oidi „Suveöö”. Salumets kirjutab: „Kahjuks finaali Silvi ei jõudnud ja nagu ta hiljem kommenteeris, ega ta siis veel mingi laulja olnud ka.” Või siiski juba oli, sest pärast konkurssi kutsuti ta ülikooli kohviku bändi.

Kuid oli ikkagi seitsmekümnedate esimene pool ning pärast eelmisel kümnendil peamiselt biitlite ja rollingute järgi pillimängu harjutamist hakkas nähtus nimega eesti rokk oma nägu otsima. Ajastuomasele tegeleti piiride laiendamisega, mis siinkandis tähendas omaloomingu-

le keskendumist ning püüdu tulemust lausa akadeemiliselt kunstiväärtuslikuna serveerida. Kuigi ametliku kultuuripoliitika jaoks oli elektrikitarr saksofoni väikevend, oli rokk saanud selleks, et jääda. Ruja, Mess, Psycho, lisaks hulk tänaseks vähem tuntud nimesid üle Eesti.

Pillimehe hingega laulja

Ühte neist kutsuti laulma ka Silvi Vrait. Skandaalse ja karismaatilise Aleksander Mülleri ansambel Suuk viljeles psühheedeelset progerokki. „Jaa! Selle kohta küsitakse harva. See on osa mu elust,” hüüatas Silvi Vrait juubeliintervjuus. „Mulle oli ta esimesi laulja väljundeid Tartus. Tahtsin laulda, see soov oli nagu merelaine, mis tuli peale.

Ausalt, ma ei mäleta, kes mind sinna kutsus. Noortel käivadki juhtumised nii, et pärast ei suuda tuvastada, mis millal juhtus. Suuki juures meeldis, et ma sain laulda teistsugust repertuaari kui kohvikus ja pärast Fixiga. Sellist bluusilikku-džässilikku-soulilikku. Hää, mida ma sain seal teha, oli vingem kui kusagil mujal. Aga see aeg sai otsa ja Fix oli see, mis mind...” Kuigi ka tollane Fix polnud päris sama bänd mis hilisemad samanimelised koosseisud.

„Eks ma Fixiga ikka kohatusin nii siin kui ka seal,” on Silvi Vrait meenutanud. „Sai isegi koos nendega lavale trügitud mingit bluusi jämmima või mida iganes. Ühelt poolt olin väga häbelik, staatiline ja õrna häälega, teisalt aga noor ja julge.” Ametlikult kutsuti ta Fixi aastal 1975, kui ülikool läbi ning taskus sundsuunamine Retla kooli Türi ja Võhma vahel. „See tähendas igal nädalalõpul kohutavat edasitagasi sõitu. Aga see pidi ju midagi tähendama, et sinna Tartu poole tõmbas!”

„Muusika, muusika, muusika,” ütleb ansambel Fixi liider Väino Land Silvi Vrait meenutades. „Tema minerk võtab ära palju. Ta oli üks Fixi alustalasid,” lisab ta täpsustades:

„Lugu „Kell” ütleb tuhat korda rohkem, kui mina täna suudaksin.” Sest just järjest eklektilisemaks minevas Fixis läks Silvi Vrait lauljana lahti ning jõudis kõikjale. „Mis puutub kuulsusse, siis selle peale ma ei mõelnud. Muidu võiks ju voodi ääre peal istudes isendale laulda. Mul oli lihtsalt soov oma laulmist ehk siis energiat teistele jagada,” on ta ise öelnud.

„Ta oli muusikuna väga vahva. Mina kui meesterahvas ja pillimees saan öelda, et tal oli pillimehe hing. Kui mõne naise kohta öeldakse, et ta on hea pillimees, siis on see suur tunnus. Tema kohta saab öelda, et ta oli hea pillimees, kuigi ta oli laulja. Kõik vanad pillimehed pidasid temast suurt

„Mäletan, et meediatralli oli vähe. Sain sellega suhteliselt hästi hakkama.”

lugu. Tema tunnetus ja professionaalne oskus oli nii suur, et keegi ei kõhelnud,” meenutab Silvi Vrait Riho Rõõmus, kauaaegne muusik.

Ajalugu annab aukoha

„Ta oli tõeline diiva. Tema esinemises oli ausust ja ta laulis võimsa tundega. Mulle jääb Silvi repertuaarist meelde just bluus ja see, kuidas ta laulis väga sageli pala „Please send me someone to love”, meenutab pisikesest peale Silvi Vrait kontsertidel näinud Hedvig Hanson. „Need „super” ja „mega” on tilulilu, mis käib asja juurde. Virvarr ja vaht. Ma ei võta seda tõsiselt,” teatas Silvi Vrait juubeliintervjuus ning ütles, kes ta on: „Rahvas teab mind kui lauljat. Mõnel teisel perioodil, kui kontserte pole, olen rahulikult õpetaja. Näitleja olla antakse mõnikord harva. Aga on ka hetki, kui ma pole ükski neist.”

Kuid kindlasti polnud Silvi Vrait konkurentsitu ja kompromissialdis koguperelemmik. Seesama isikupärane tämber ja paljuski afroameerika kultuuriruumist lähtuvate žanrite

eelistamine paneks tänapäeval nii mõnegi netikommentaatori turtsuma, et miks see neiu küll normaalselt laulda ei oska, valib imelikke lugusid ja üldse on selline, noh, teate küll. Ühesõnaga ei pörutaks Silvi Vraid moodi laulja tänapäevalgi telekonkursilt otse tippu või pereajakirjadesse. Pigem kinnistuks ta leebe libahundina, kel alati ühe jalaga „met-sas” olles jätkuks järjekindlust päeva lõpuks alati oma asja teha ning kellele annaks ajaloos koha aeg, kõige ausam vahekohtunik.

Lahkus enne lõppu

„Kui tänapäeva tuua, siis ehk oleks kõik teisiti. Need oleksid ja võib-ollad panevad mind alati ebamugavasse olukorda. Mäletan, et meediatralli oli vähe. Sain sellega suhteliselt hästi hakkama. Oli vist vaja enne laulmist intervjuud anda, paljud olid ka sellega suhteliselt hädas. Rääkimise ja enesekindluse ning rahulikuks jäämisega pole mul kunagi probleeme olnud,” mängis Silvi Vrait Eesti Päevalehe palvel mõtetmängu. „Ma arvan, et ma oleksin hästi hakkama saanud. „Kahes taktis” ei jõudnud ma ka finaali. Läksin sinna, sest arvasin, et mul on seda vaja. Kas just enda näitamiseks, kuigi seda ka. Pigem proovilepanekuks ja võrdluseks. Arvan, et ma poleks alla andnud ja konkurss, kus oleks saanud eri stiile näidata, oleks mulle sobinud. Teine kord panen kodus YouTube’ist mõne heviloopa peale ja... Aga ma ei käi seal tihti.”

„Mu vorm on praegu suhteliselt hea ja võib-olla ma ei viitsi seitsmekümneselt tervet kontserti laulda,” ütles Silvi Vrait oma viimase juubeli eel Eesti Päevalehele. Paraku seda järgmist suurt kontserti ei tule. Silvi Vraid tee katkes enne, kui temast oleks saanud väga vinge vanamutt ehk *grand old lady*. ●

Kirjutamisel on kasutatud Vello Salumetsa raamatut „Fikseeritud Fix”, autori intervjuud Silvi Vraidiga (EPL 28.04.2010) ja Delfi Publiku kogutud mälestuskilde.

IN MEMORIAM

Silvi Vrait

28. aprillil 1951 Kehras –
28. juunil 2013 Tallinnas

● Oli laulja, pedagoog ja astroloog.

● Aastal 1968 lõpetas ta Kehra lastemuusikakooli klaveri erialal, 1969 Kehra keskkooli, 1974 Tartu ülikooli inglise filoloogia erialal.

● Aastast 1994 töötas ta inglise keele õpetajana Tallinna prantsuse lütseumis.

● Ta oli õpetaja ka Tallinna Georg Otsa nimelises muusikakoolis.

● Aastatel 1976–1983 tegutses Vanemuises, kus üheks suuremaks tööks ja osatähtsuseks kujunes Andres Valkone ja Raimo Kangro rokkkooper „Põhjaneitsi”. Aastal 1986 mängis naispeaosas Raimo Kangro teleooperis „Sensatsioon” (Eesti Telefilm, režissöör Irene Lään).

● Oma lauljakarjääri alustas aastal 1972, esinedes tele-saadetes „Kaks takti ette” ja „Käokava”.

● Vrait oli solist mitmes Eesti ansamblis. Aastail 1973–1975 laulis Tartu kultuurihoone ansamblis Suuk, hiljem 1975–1984 ja 1995–2003 ansamblis Fix.

● 1994. aastal esindas Vrait Eestit Eurovisioni lauluvõistlusel lauluga „Nagu merelaine”, mis pälvis 24. koha.

● Silvi Vrait osales suurte rollidega ka mitmes muusikalis: „Helisev muusika” (abtiss), „Zorbas” (jutustaja), „Chicago” (Mamma Morton), „Kuningas ja mina” (leedi Thang), „Kabaree” (preili Schneider) jm. Tema viimaseks lavatööks jäi paar kuud enne surma samuti muusikal: Kaari Sillamaa kaunite kunstide kooli lavastus „Jane Eyre”.

● Soolodiskograafia: „Silvi Vrait” (LP, Meloodia, 1986); „Silvi Vrait” (LP, Meloodia, 1989); „Hümn armastusele” (CD, MC, Hitivabrik, 2001); „Eesti kullafond” (3CD, 3MC, Hitivabrik, 2002).

● Silvi Vraid mälestuskontsert toimub 14. juulil Tartus.

Veel üsna hiljuti lootis Silvi Vrait, et toib

MÄNGUD PABERIGA KASTELLAANIMAJAS

Täna­sest saab kastella­anima­jas näha uut, suvist ja mee­leolu­kat näitust „Koos­mäng. Pa­berist park”. Näitusele oodatakse just peresid, sest põnevat vaa­tamist leiavad kõik alates pise­

matest vana­emadeni välja. Mee­leoluka koostöö­projekti kutsus ellu Mare Hunt, kes ka ise raama­tu­illustraatori ja kujundus­graa­fikuna pa­bermaterjaliga kokku puutub. **EPL**

PÄRNUS ALGAB TAAS DOKFILMIFESTIVAL

Täna­sest 21. juulini toimub Pär­nu XXVII rahvus­vaheline doku­menta­al­ ja ant­ropoloogia­fil­mide festival. Peale paljude fil­mide, mida on võimalik vaada­ta mitme Eesti linna kino­ekraa­

nidelt ja mida hindab rahvus­va­heline žürii, jõuavad 1.–6. juuli­ni ETV ekraanile kuus doku­men­taalfilmi, mille paremus­järjes­tuse otustavad tele­vaata­jad. **EPL**

ILMUB „LAYLA” EESTINDUS

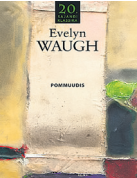
Juulis ilmub Varrakus Jari Tervo nimekas roma­an „Layla” Jan Kau­si tõlkes. Kurt Layla eksib tahtma­tult oma suguvõsa reeg­lite vas­tu ja mää­ratakse surma. Algab põgenemine läbi Euroopa. **EPL**

RAAMATUD

Evelyn Waugh POMMUUDIS
Sari „20. sajandi klas­sika”
Inglise keelest tõlkinud Aet Varik
208 lk, Varrak

William Bootil, kes elab koos terve hulga hää­buvate sugulaste ja teeni­jatega vanas Boot Magna nimelises maamõisas, pole aimugi, et tema saatuses on toimumas ootamatu pööre. Üleöö saab temast väliskor­respondent ja algab teekond ühte Aafrika riiki, mille nimegi ta enne õieti kuulnud pole. Willi­ami eluterve kohanemis­võime­tus mängib talle kätte ootamatu võimaluse saata toi­metuse poole teele tõeline pom­mu­udis, mis teeb temast mõneks ajaks päevakangelase.

Philippe Pozzo di Borgo 1+1. UUS HIN­GAMINE
Prantsuse keelest tõlkinud Anti Saar
232 lk, Varrak

Kogu maailm naeratab Philippe Pozzo di Borgole, kahe rikka aadli­suguvõsa järeltulijale ja Pommery šampanjakompanii juhile, kuni ta jääb ühel päeval paraplaaniõn­netuse tagajärjel halvatuks. Peagi kaotab ta ka oma naise ja jääb üksi kahe adopteeritud lapsega. Ratas­tooli aheldatud aristokraadi sün­gusse ja traagikasse toob nalja ja pöörasust ühiskonna põhjakihist pärinev abiline Abdel. See on tões­tisündinud lugu, mille põhjal on valminud ka Eesti kinodes pikalt jooksnud ülimenukas Prantsuse film „1 + 1”.

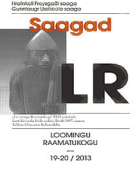
Karsten Brüggemann ja Ralph Tuchtenhagen TALLINNA AJALUGU
Saksa keelest tõlkinud Katrin Kaugver ja Tea Vassiljeva
416 lk, Varrak

„Tallinna ajalugu” on esimene katse võtta ühtede kaante vahel kokku Tallinna pikk ajalugu algusest täna­päevani. Raamatu on kirjut­anud kaks saksa ajaloolast: Karsten Brüg­gemann, Eesti ja üldajaloo professor Tallinnas, ja Ralph Tuchtenhagen, Põhja­Euroopa ajaloo ja kultuuri professor Berliinis. Pöörates tähe­panu nii Tallinna ajaloo poliitiliste, sotsia­alsetele, majanduslikele kui ka kultuurilistele tahkudele, esitab raamat tervikliku üldkäsitluse, mis ulatub tulevase hansalinna esiaja­loost kuni praeguse Eesti Vabariigi pealinna lähiajalooni.

HRAFNKELL FREYSGODI SAAGA. GUNNLAUGR USSIKEELE SAAGA.
Vana­islandi keelest tõlki­nud ja saatesõnaga varusta­nud Mart Kuldkepp
86 lk, Loomingu Raamatukogu nr 19/20 2013

Keskaegne islandi saagakirjandus on Euroopa kultuuriloo üks omapä­rasemaid ja põnevamaid peatükke.

Hrafnkeli saaga, mille tegevus toimub umbes aastatel 925–950, on kirja pandud ajavahemikus 1280–1350, ning Gunnlaugi saaga, mille tegevus leiab aset umbkaudu 990–1010, tõenäoliselt mõnevõrra varem, umbes aastatel 1270–1300.

Richard Yates ÕED GRIMESID
Tõlkinud Maia Planhof
208 lk, Eesti Raamat
Sari „Armasta­vad naised”

Ameerika kirjaniku roma­ani peate­gelasteks on lahutatud ema ja tema kaks tütart. Vanem tütar Sarah pais­tab silma oma ilu ja noorem, Emily terava mõistuse ja teadmishimuga. Neiul õnnestub taotleda stipendium kolledžis­se ja saada hea haridus. Sarah seevastu leiab toreda mehe ja sünnitab kolm poega. Kuidas kulgeb õdede elu edaspidi, kui Sarah’ abi­eluõnn haihtub ja Emily pettub üha uut­es arvukates kallimates. Kuigi side õdede vahel jääb kestma, kas­vab kaugus nende vahel järk­järgult, kuni traagiline sündmus nad taas fookusesse paiskab.

Mati Soonik SÄRASILM­SELT
144 lk, Eesti Raamat

Muhedalt kir­jutatud raamat keskendub vane­maelistele, juba suuresti oma elu­töö teinud inimestele. Raimu peab pensionipõlve koos võõraspoja ja eaka puudlikoeraga, Anni on pühen­dunud tütre­tüt­re kasvatamisele ja mõlemad näivad eluga rahu­l olevat. Ühtäkki kohtuvad nad bussipeatu­ses ja selgub, et noorusaastatel on neid sidunud midagi rohkemat kui üksnes sõprus. Vanu aegu meenuta­des veedavad nad toreda suvepäeva mere ääres ja leiavad, et elul on neile veel nii mõndagi pakkuda ja ealis­test tervise­probleemidest hoolimata tuleb edasi minna ikka särasilm­selt.

Joe Abercrombie RAUD ISE. ESIMESE SEADUSE TRILOOGIA 1. RAAMAT

Inglise keelest tõlkinud Allan Eichenbaum
568 lk, Varrak

Logen Üheksasõrme õnn on viimaks otsa saanud. Ta on väga lähedal kurikuulsast barbarist surnud bar­bariks saamisele – ja maha jääksid t­ast ainult viletsad kangelas­laulud, surnud sõbrad ja suur hulk rõõmus­tavaid vaenlasi. Verised vandenõud kerkivad pinnale, vanad arved nõua­vad klaarimist, piirid kangelase ja kurjategija vahel on nii õhukesed, et võivad sisse lõigata. „Raud ise” on tõeliselt terav öela huumoriga vür­t­sitatud fantaasia­romaan: ettearva­matu, haarav ja täis unustamatuid tegelaskujusid.

S
SPORT

ROSBERG VÕITIS SILVERSTONE'IS PÕNEVUSETAPI

Suurbritannias peetud Silverstone'i vormel 1 etapi võitis sakslane Nico Rosberg, kes edestas dramaatilises sõidus Mark Webberit ja Fernando Alonso. Maailmameistrivõistluste sar-

ja liidriks jääb eilse sõidu katkestanud Sebastien Vettel, kellel on 132 punkti. Talle järgnevad 111 punktiga Fernando Alonso ja 98 punktiga Kimi Räikkönen. Delfi Sport

BLAKE MM-IL EI OSALE

100 meetri jooksu maailmameister jamaikalane Yohan Blake jääb tänavu augustis Moskvast peetavalt MM-ilt aprillist saadik värvanud reielihasetrauma tõttu eemale. EPL

KARLSON POZNAŃIS VIIES

Juunioride ja U-23 aerutamise Euroopa meistrivõistlustel Poznańis saavutas Joosep Karlson ühekanuu 1000 m distantsil viienda koha. Nikita Murin oli 500 m ühesüdal kaheksas. EPL

Kaia Kanepi vägevus ja võimsus hämmastab tennisemaailma

Täna kaheksandikfinaalis

Laura Robsoniga kohtuv

Kaia Kanepi on pannud vastased ahastama.

Gunnar Leheste, London
gunnar.leheste@delfi.ee

Reedel maailma seitsmenda reketi Angelique Kerberi vastu teise seti kiires lõppmängus 1 : 5 kaotusseisust välja tulnud, sakslanna põnevas thrilleris auti lükanud ja laupäeval endale mängleva kergusega koha 16 parema seas vormistanud Eesti esireket on teel oma viiendasse suure slämmi turniiri veerandfinaali, mis toimub täna kell 15 Wimbledonis esimesel väljakul. 28-aastasele Haapsalu sportlasele alla jäänud vastased ja Briti ajakirjanikud ei jõua ära imestada, kuidas Kaia nii hästi mängib.

Kanepi, kes oli enne pidanud Wimbledonis kahe mängu järel kommentaare jagama üksnes Delfile ja Eesti Päevalehele, mõnele üksikule raadio-kanalile ja turniiri ametlikule telestuudiole, oli pärast amee-

nud intervjuudes veel Kanepi mängu analüüsida. Pressikonverentsil jagus britil kiidusõnu rohkem Riskele, eestlanna mänguga oli ta ainult nii palju kursis, kui nägi tema avaringi matšist Tara Moore'iga, kuid lubas end Riske ja Kanepi heitluseks siiski teleri ette seada. Oma kolmanda ringi kohtumises oli Robsonil suuri raskusi ja ta lasi Uus-Meremaa tennisistil Marina Erakovicil teises setis isegi matši võidu peale servida. Tol hetkel kohaliku pressisektisoonis ringi käies võis kuulda vandumist ja ühe kohaliku kirjatsura suust juba lauset: „Robsonil poleks Kanepi vastu šansigi olnud. Ta on liiga aeglane.” Meenutame, et Kanepi polnud siis veel Riske vastu väljakulegi astunud. Robson võitis siiski

lõpuks peaväljakul kodupubliku marulise kaasaelamise saatel 1 : 6, 7 : 5, 6 : 3.

Aprillikuus pikalt vigastuspausilt naasnud Kanepi tunnistas, et pärast pikki mänge annavad kannad ikka endast tunda, kuid mängu ajal need teda ei sega. Pärast iga mängu turgutab ta kannakõõluseid jääga. Kui see väike pisiasi kõrvale jätta, siis tunneb Kanepi end olevat elu parimas vormis ja liikuvat paremini kui kunagi varem.

Liigub paremini

„Alguses oli tagasitulek muidugi raske, aga ma teadsin, et võin ikkagi väga hästi mängida. Mu keha ei unusta selliseid asju. Seega ma arvan, et *comeback* oli edukas. Ma arvan küll, et ma olen kiirem ja paremas vor-

Williams ikka peasoosik

Maailma esireket ja 16-kordne suure slämmi turniiride võitja Serena Williams tundub olevat praegu turniiri ainus tiitlipretendent. Kui küsida, kas kellelgi võiks ameeriklanna vastu üldse võimalust olla, vangutatakse enamasti pead. Üleeile alistas Serena 43-aastase jaapanlanna Kimiko Date-Krummi kõigest 61 minutiga 6 : 2, 6 : 0. See oli tema karjääri 600. võit. „See on võimas. Mul ei olnud sellest arvust absoluutselt aimu,” imestas ta.

Serena imelise vormi taga arvatakse olevat prantslane Patrick Mouratoglou, kes pole mitte ainult tema treener, vaid kuuldavasti olevat neil ka romantilised suhted. Kõik selleskohased küsimused on tennisist ja juhendaja seni osavalt pareerinud, turniiri alguses tekkis neil Maria Šarapova meedias sel teemal väike sõnelus.

Ma liigun paremini ja olen ka agressiivsem. Ma ei karda enam võrku joosta.

mis kui varem. Mu mäng on stabiilsem, kui ta oli siin 2010. aastal veerandfinaali jõudes, ja ma liigun paremini. Olen vist ka agressiivsem. Ma ei karda enam võrku joosta,” analüüsis Kanepi.

Tenniseliidu president Enn Pant, kes Kanepit Wimbledonis toetab, ütles pärast reedest Kerberi alistamist: „Esimene mäng ei olnud kõige parem, aga tänane oli hoopis teistsugune tennis. See oli absoluutselt maailma tippasemel.”

Daily Expressi ajakirjanik Nigel Clarke ja juunioride turniiril Anett Kontaveitile alla jäänud 15-aastane austraallanna Sara Tomic imetlesid mõlemad, kuidas Kanepi suudab väljakul nii rahulikuks jääda. „Ta on vaimselt väga tasemel. Mulle meeldivad inimesed, kes võtavad asja rahulikult ega tee draamat. Lõbusad ja lõdvestunud. Mu vend on ka samasugune,” lausub mullu Brisbane'is Kanepi turniiri võitu näinud Tomic, kelle vend on Austraalia mees-tennisistide esinumber Bernard Tomic.

Kerber ja Riske ahastasid

Alison Riske sai küll kolmanda ringi teises setis Kanepi ühe pallingu kätte ja pääses geimidega 2 : 0 ja 3 : 1 juhtima, kuid nentis paar tundi pärast mängu Eesti Päevalehele sugugi mitte pettunult: „See oli puhtalt tema mäng. Mul ei olnud midagi teha. Mõtlesin alguses, et ma ei tea, mida ma siin teen. Vaatasin ringi, et keegi – palun, jumal, aidake mind!” jagas Riske muljeid. „Ma loodan, et Kanepi jätkab seda, mida ta teeb, sest see on lihtsalt suurepärane.”

Kiitõnu pildus reedel ka maailma seitsmes reket Kerber, kes kaotas eestlannale 6 : 3, 6 : 7 (6 : 8), 3 : 6. „Ta mängis usumatult ja ma ei suutnud selle vastu midagi teha. Usun, et Kanepi võib veel mõned ringid hästi mängida,” ütles mullune Wimbledonis poolfinalist.

Seevastu saksa tennisefännid olid Kerberi kaotusest rohkem kui nõrduinud. Vihased poolehoidjad saatsid Kerberile Facebooki fännilehe kaudu sõimu ja tapmisahvardusi ning kahtlustasid teda koguni kokkuleppemängus. ●

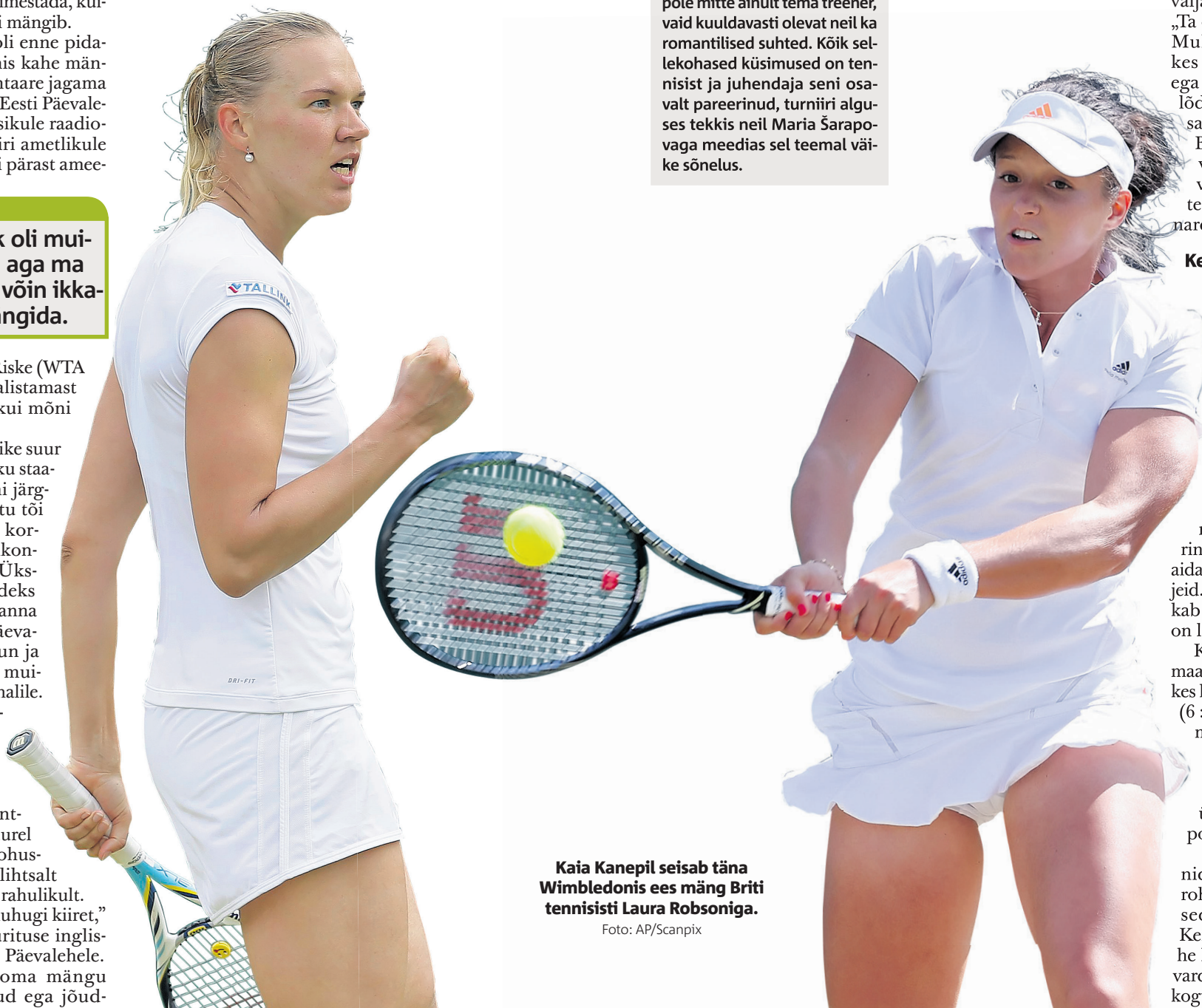
Tagasitulek oli muidugi raske, aga ma teadsin, et võin ikkagi hästi mängida.

riklanna Alison Riske (WTA 126) 6 : 2, 6 : 3 alistamast sama hõivatud kui mõni maailmastaar.

Briti ajakirjanike suur huvi oma kohaliku staari Laura Robsoni järgmise vastase vastu tõi Kanepi esimest korda suurde pressikonverentsiruumi. Üks-ühele-intervjuudeks anti meie kangelanna Briti suurtele päevalehtedele The Sun ja Daily Mail ning muidugi BBC telekanalile.

Kanepi tundus küsimusterahet ja neile vastamist nautivat, kiigutas end konverentsi ajal lõbusalt suurel toolil. „See on kohustus, mida tuleb lihtsalt teha. Võtan hästi rahulikult. Mul ei ole täna kuhugi kiiret,” ütles ta pärast ürituse ingliskeelset osa Eesti Päevalehele.

Robson oli oma mängu varem lõpetanud ega jõud-

Kaia Kanepil seisab täna Wimbledonis ees mäng Briti tennisisti Laura Robsoniga.

Foto: AP/Scanpix

KORJUS TEINE JA ÜHEKSAS

GP3 sarja Silverstone'i etapil sai Kevin Korjus (Koiranen GP) kvalifikatsioonis esikoha, oli avasõidus teine ja ületas teises sõidus finišijoone üheksandana, võitjast Giovanni Venturinist (Tri-

dent) 9 sekundit hiljem. Kolme etapi järel on Korjus GP3 sarja üldarvestuses 59 punktiga teine. Juhib Tio Ellinas (Marussia Manor Racing) 69 punktiga. **Delfi**

ELLERMANN TULI MEISTRIKS

Eesti meistriks koolisõidus krooniti seenioride tiitlikaitsja Dina Ellermann hobusel Landys Akvarel, takistussõidus võitsid meistritiitli Andres Udeküll ja hobune Henrietta. **EPL**

KUKK VÕITIS VELOTUURI

Eesti Rahva velotuuri võitis Sigvard Kukk (Spordipartner). Velotuuril sõideti Lõuna- ja Lääne-Eestis kokku kuus etappi. Naistest oli edukaim Liisa Ehrberg (Peloton). **Delfi**

VILJANDI TRIATLON

Viljandi triatloni (750 m uju-mist, 20 km rattasõitu, 5 km jooksu) võitis Kirill Kotšegarov ajaga 1:01.47. Naiste parimana finišeeris Alma Sarapuu ajaga 1:18.43. **Delfi**

Grit Šadeiko näitab Eesti mitmevõistluse koondise Euroopa karikavõistluse superliigas võidetud kolmanda koha auhinda.

Foto: Hendrik Osula

Julge 800 meetri jookss tõi Grit Šadeikole Eesti rekordi

Grit Šadeiko röömustas, et püstitas esimese Eesti rekordi Kadrioru staadionil kodupubliku ees.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

Seitsmevõistluse viimase ala, 800 meetri jooksu eel oli selge, et MM-i A-normi 6100 punkti kogub Šadeiko üsna hõlpsalt. Kuid kümme aastat Larissa Netšeporukile kuulunud Eesti rekordi 6215 punkti uuendamiseks pidi Tartu ülikooli kehakultuuritudeng jooksmas kaks staadioniringi esimest korda alla 2.18, mille lähedale ta oli varem jõudnud ainult korra hallis, ilmaoludest häirimata. „Mõtlesin, et pean esimest korda minema julgelt jooksmas, midagi polnud kaotada,” lausus päevakangelanna.

Kangestunult finišisse rühkides nägi Grit tablool võitja aega 2.11,82. Tartaanil lebades ja hinge tõmmates kuulis ta enda tulemust – 2.17,58. Tehtud!

„Mul on väga hea meel, et esimene Eesti rekord tuli kodustaadionil oma publiku ees,” ütles Šadeiko silmade välkudes.

Rekord 6221 punkti andis Anne ja Taivo Mägi hoolealusele Euroopa mitmevõistluse karikavõistluse superliigas kolmanda koha. Ühtlasi tegi ta kaaluka panuse võistkondlikus arvestuses Prantsusmaa ja Venemaa järel kolmanda koha saanud Eesti koondise kogusummasse.

Külmad närvid

Arenguvaru on Türil Leonhard Soomi juhendamisel kergejõustikuga sinasõbraks saanud Šadeikol kõigil aladel. „Kuulitõuge oli Gritil sassis, peame uuesti leidma 50-meetrise odaviske,” kommenteeris treener Anne Mägi tulemusi 12.00 ja 46.75.

Seda kuuldes süttis Šadeikos tuluke. „Trumpalal, tõkkejooksus tahan pool sekundit maha võtta, ka 200 meet-

rit pean kiiremini jooksmas,” ütles Kadriorus 13,62 ja 24,21 kirja saanud Grit. Kõrgushüppes on seekord 1.78 alistajale haardeulatuses 1.80.

Erki-noolelikku külma närvi ja enesekindlust ilmutas Šadeiko kaugushüppe kolmandal katsel. Kahe nulli järel otsustas ta minna täispangale.

„Ma ei taha kaugelt paku

jalavalu tõttu pooleli. Haigestumine tõmbas kriipsu võimalusele osaleda Göteborgi sise-EM-il 60 meetri tõkkejooksus.

„Tundus juba, et ka 2013. aasta tuleb väga hull, üks jama ajas teist taga, äkki lõppes sellega,” lausus Šadeiko, kes loodab 10. augustil algavaks Moskva MM-iks vormi parandada.

„Särtsakust nappis, ei saanud ju mais jalavigastuse tõttu

mitu nädalat jooksu treenida,” ütles ta. „Tahan normaalselt treenides ja võisteldes kindlust koguda. Enne superliigat poleks pidanud nii palju põdema, nagu pödesin.”

Võitis poolatar Karolina Tymiška (6347) ukrainlanna Hanna Melnitšenko (6260) ees, eestlanna taha jäi Euroopa meister Antoinette Nana Djimou (6104) Prantsusmaalt. ●

Anne Mägi
treener

„Rahvas tõmbas Griti käima, hea ilm ja mõnus võistlus aitasid kaasa.”

tagant tõugata,” reageeris Grit treeneri ettepanekule võtta hoovõtu algust kaks pöida tagasi. Ta pikendas hoojooksu ühe pöia jagu – kes ei riski, šampanjat ei joo – ja tabas paku millimeetrise täpsusega. Tasuks isiklik rekord 6.35.

Talvise rahvusvahelise seitsmevõistluse Tallinnas jättis Šadeiko kaugushüppes

Klaup ületas end mitu korda

Seitsmevõistluses 6002 punktiga isikliku rekordi püstitanud Mari Klaup tagas pileti MM-ile.

259 punktiga tippmarki parandanud Klaup tahtis mai alguses Tenerifel täita MM-i B-normi 5950, kuid sai kaugushüppes nulli. Treenerist ema Katrin Klaup oli kindel, et tütar suudab järgmisel etteastel koguda 6000 punkti.

Ent juuni keskel sünnilinna Tartusse tulles jäi 23-aastaselt mitmevõistlejal kurk väga valusaks ja

viis päeva tuli neelata antibiootikume. „Ootasin 13,80. Mari jooksis ilusasti, aga stiili eest punkte ei anta,” hindas Katrin Klaup aega 14,09 100 m tõkkejooksus. 1.81 kõrgushüppes, tippmargid 12.81 kuulitõukes, 25,62 200 m jooksus, 5.83 kaugushüppes ja 2.18,35 800 m jooksus tõendasid, et Mari ei käinud asjata nii sügisel kui ka kevadel Portugalis Monte Gordos treenimas. Oda viskas ta ligi kolm meetrit rekordist kaugemale – 49.92.

TULEMUSED

SEITSMEVÕISTLUS

1. Karolina Tymiška (POOLA) 6347; **2.** Hanna Melnitšenko (UKRAINA) 6260; **3.** Grit Šadeiko 6221, Eesti rekord (13,62, 1.78, 12.00, 24,21, 6.35, 46.75, 2.17,58); **4.** Antoinette Nana Djimou (PRANTSUSMAA) 6104; **5.** Jana Maksimava (VALGEVENE) 6027, **6.** Mari Klaup 6002 is rek (14,09, 1.81, 12.81, 25,62, 5.83, 49.92, 2.18,67)... **26.** Terje Kaurissaar 5138; **27.** Karol Rahuoja 4989 is rek.

KÜMNEVÕISTLUS

1. Kevin Mayer (PRANTSUSMAA) 8390 (11,04, 7.63, 14.95, 2.04, 49,50, 14,39, 44.89, 4.90, 60.04, 4.21,95); **2.** Eduard Mihhan (VALGEVENE) 8125; **3.** Mikk Pahapill 8099 (11,27, 7.34, 14.06, 1.98, 50,52, 14,59, 48.08, 4.90, 63.63, 4.38,31); **4.** Artjom Lukjanenko (VENEMAA) 8067; **5.** Florian Geffrouais (PRANTSUSMAA) 7990, **6.** Andres Raja 7909 (11,02, 6.98, 14.90, 2.01, 50,49, 14,00, 44.94, 4.60, 58.44, 4.51,44)... **9.** Kaarel Jõeväli 7658 is rek (11,02, 7.54, 13.26, 2.01, 49,67, 14,80, 38.57, 4.60, 49.40, 4.44,66).

VÕISTKONNAD

1. Prantsusmaa 41 421, **2.** Venemaa 41 032, **3.** Eesti 41 027, **4.** Valgevene 40 175, **5.** Poola 38 763, **6.** Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa 38 653, **7.** Ukraina 37 850, **8.** Itaalia 37 617.

Cofidise peamäenedžer: etapivõit on meile tuuri üldkohast tähtsam

Intervjuu

Ivar Jurtšenko
Korsika

Yvon Sanquer on Rein Taaramäe peale kindel ning usaldab tema töövõimet ja kogemustepagasit.

●● Cofidisele algas hooaja tähtsaim jõuproov – Tour de France üldiselt tähendab seda Prantsusmaa klubidele. Kui suure pinge all meeskond Touril sõidab? Klubi pole väga pikalt ühtegi etappi võitnud ning seda oodatakse pikisilmi.

Meeskonna jaoks ongi kõige suurem eesmärk tänavu vähemalt üks etapp võita. Eriti arvestades asjaolu, et käib sajas Tour de France ja siin õnnestumine oleks väga tähtis. Igal aastal tahaks võita, kuid seekordne õnnestumine oleks eriline.

●● Cofidise meeskonnas on kolm liidrit ehk ratturit, keda teised tiimi liikmed n-ö kaitsesid. Kas kolm liidrit liiga palju pole?

Meil on Touri esimesel nädalal tõesti kolm liidrit – Rein Taaramäe, Daniel Navarro ja Jérôme Coppel. Usun, et nad moodustavad väga hea ja hästi kokkusobitatud kolmiku, selleks et head tulemust üritada ning olla valmis etappidel ründama. Kuni esimese puhkepäevani saavad nad teiste Cofidise ratturite igakülgselt abi. Seejärel vaatame tõsiselt velotuuri üldseisu ja võimalik, et valime ühe liidri, kes hakkab kokkuvõtte peale sõitma. Ülejäänud meeste üles-

andeks on siis üritada etappi võita, loodan väga, et oleme selleks võimelised.

●● Mis oleks Cofidise jaoks kordaminek üldarvestuses? On see koht esikümnes?

Esikümnesse jõudmine oleks suurepärane ja meeskonnale kindlasti kordaminek. Arvan, et Tour de France'il on väga palju häid rattureid ja kümne parima hulka jõudmine nõuab talenti ja ränka vaeva. Aga toonitan veel kord, et velotuuri suurim eesmärk on Cofidise jaoks etapivõit.

●● Cofidis Solutions Créditsi juhtkujud on samuti Korsikal ja ma ei teagi, kas nad tulid tiimile pigem kaasa elama või hoopis teraselt silma peal hoidma.

seepärast otsustasid nad just algusetappideks Korsikale tulla. Tavaliselt liigub meeskonnaga Touri algul kaasa üks peasponsori esindaja, aga seekord on esindatus märksa suurem. Vaevalt sellest liigseid pingeid tekib. Ja minu ülesandeks on võimalikke ohtuallikaid maandada. Usun, et suudan vaimset olukorda meeskonnas stabiilsena hoida ja ratturitele liigseid painajaid peale mitte panna. Ainult nii on igast päevast võimalik maksimum võtta.

●● Te alustasite tööd Cofidise rattatiimi peamäenedžerina eelmisel aastal vahetult enne Tour de France'i. Seega saate võrrelda Rein Taaramäe valmisolekut mullu ja tänavu. On siin erinevusi märgata?

Reinul oli raskusi tänavuse hooaja alguses, kuid häda-dele vaatamata on ta tublit tööd teinud ja praegune seisund töötab head. Julgeks öelda, et ta on Touri alguses paremas seisus kui aasta tagasi. Olen Reinu peale kindel, tal on suur töövõime ja juba ka teatav kogemustepagas suurtuurideks olemas. Loodan, et ta teeb väga edukat Tour de France'i. ●

Reinul on suur töövõime ja juba ka kogemustepagas suurteks tuurideks.

Esikümnesse jõudmine oleks suurepärane ja meeskonna jaoks kordaminek.

Kas nende kohalolek meeskonda ei pingesta?

Tõesti, Cofidise firma ülemused on kohal, et meid toetada. Tour de France'i suur juubel teeb olukorra eriliseks ja

Hädaolukordade lahendaja

54-aastane Yvon Sanquer on peamäenedžerina ametis olnud mitmes tippmeeskonnas ja tihhti on teda toodud just keerulistes oludesse sattunud meeskondade juurde.

Ta oli näiteks kurikuulsa Festina meeskonna peamäenedžer aastatel 1999–2001. Aasta enne tema tööleasumist sattus Festina Tour de France'il suurde dopinguskandaali.

2010. aastal võeti ta Asta-

nassee, kui Alberto Contadori ja Lance Armstrongi lahkkelide tõttu ameeriklane meeskonnast lahkus ning ühes temaga toonane Astana boss Johan Bruyneel.

Muide, Sanqueri käe all alustas profikarjääri varalahkunud Lauri Aus. Kaks hooaega (1995, 1996) sõitis ta Mutuelle de Seine-et-Marne'i meeskonnas, kus vägesid juhatas praegune Cofidise pealik.

Tuuril juba sinimustvalget meistrisärki kandva Taaramäe sõidunumber on 131. Foto: Reuters/Scanpix

Tour de France'i esimesed etapid ennustavad Cofidisele ja Taaramäele kahjuks halba

„Niimoodi ma küll tuuri lõpuni ei sõida,” arvas löödud Rein Taaramäe pärast eilset etappi.

Ivar Jurtšenko
Korsika, Ajaccio

Esimese etapi valusates kukkumistes jäi Taaramäe küll püsti, kuid pihta sai temagi ja vasakule käele tehti mitu õmblust. „See ei sega,” märkis Taaramäe

teise etapi finišis Ajaccios, kuid keha peab haavu siiski ravima.

Teise etapi sündmused Korsikal olid veelgi halvemad. Taaramäe ei suutnud esimestega lõpuni sammu pidada ja jäi viimasel järsemal tõusul, kus korralikult kiirust lisati, maha. Finišisse jõudes oli ta nii löödud, et soovitud videointervjuu jäi tegemata.

Ta ei tahtnud jälle kõigile astmaprobleeme kurta, sest paraku olid hapnikukraanid 2011.

aasta Touri 11. mehel kinni. Ja nii kogunesid käsiloleva velotuuri esimesed kaotusminutid, tervelt viis.

„Algusest peale, kõikidel tõusudel oli raske. Vattide järgi hinnates pidanuks selle tempoga, millega mägesid võeti, lihtsalt hakkama saama, aga ma sõitsin kogu aeg maksimumiga. Jalgadesse tekib tohutult piimhapet ja kõik käib läbi valu. Õhtul teeb meeskonna arst mulle astmatesti, eks siis

TULEMUSED

TOUR DE FRANCE

I etapp, Porto-Vecchio – Bastia, 213 km

1. Marcel Kittel, Saksamaa (ARGOS-SHIMANO), **2.** Alexander Kristoff, Norra (KATJUŠA), **3.** Dany Van Poppel, Holland (VACAN-SOLEIL), **4.** David Millar, Suurbritannia (GARMIN-SHARP), **5.** Matteo Trentin, Itaalia (Omega Pharma – Quickstep), **6.** Samuel Dumoulin (AG2R), ..., **77.** Rein Taaramäe (COFIDIS), kõik 4:56.52.

II etapp, Bastia – Ajaccio, 156 km

1. Jan Bakelants, Belgia (RADIOS-HACK) 3:43.11, **2.** Peter Sagan,

Slovakkia (CANNONDALE), **3.** Michal Kwiatkowski, Poola (Omega Pharma – Quickstep), **4.** Davide Cimolai, Itaalia (LAMPRE-MERIDA), **5.** Edvald Boasson Hagen, Norra (SKY), **6.** Julien Simon, Prantsusmaa (SOJASUN) kõik +00.01, ..., **112.** Taaramäe +05.39.

ÜLDSEIS

1. Bakelants 8:40.03, **2.** Millar, **3.** Simon, **4.** Daryl Impey, Lõuna-Aafrika Vabariik (ORICA), **5.** Boasson Hagen, **6.** Simon Gerrans, Austraalia (ORICA) kõik +00.01, ..., **105.** Taaramäe +05.39

saab paremini aimu, kui palju organismi hapnikku kätte sai. Niimoodi ma küll Touri lõpuni ei sõida,” oli Taaramäe lootust kaotamas.

Kahe etapi järel jätkab Cofidise kolmest liidrist loodetud graafikus ainult Daniel Navarro. Hispaanlane on kokkuvõttes küll 93. kohal, kuid kaotust liidrile Jan Bakelantsile on ainult üks sekund. Taaramäe kaotab 5.39 ja on üldarvestuses 105. kohal, avataapil valusalt kukkunud Jérôme Coppel kaotab 12.44 ja kohaks 135. Tunduvad paika pidavat Taaramäe sõnad: „Korsikal ei ole võimalik tuuri võita, küll aga kaotada.” Cofidis on jäänud Tour de France'il ootamatult ruttu väga keerulisse seisu. ●

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutused.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

FORUM CINEMAS ANNAB TEADA

SUUR KINOSUVI ON ALANUD!

20f
FORUM CINEMAS

3 piletit ainult 15 €

(ka 3D-filmidele)

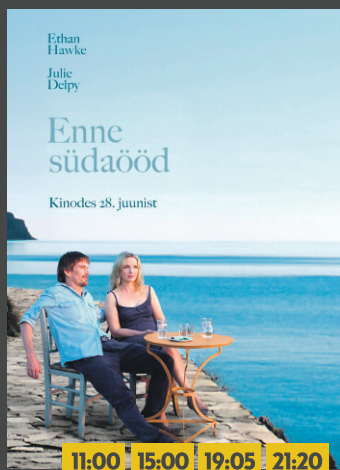
Kampaania piletid on müügil Forum Cinemas kinodes ja Prismas. Lisainfo www.forumcinemas.ee

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

01.07	Enne südaööd	11:00 15:00 19:05 21:20	Käsi käes	13:10 16:05 21:40
	Lotte reis Lõunamaale	11:10	Suured pulmad	14:15 17:15 19:50
	Olen nii elevil	12:25 17:55		

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

01.07	Paradiis: Armastus	14:06 18:30 21:00
-------	--------------------	-----------------------

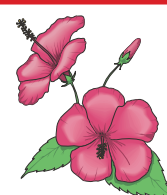
Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

INGRID VEIDENBERG
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

VEIKO PESUR
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

KAI VOOGLAID
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Päevaleht

Nüüd kuulutuste tellimine
veelgi lihtsam!

kuulutused.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

KATUSEKINO

Katusekino sõbrad

POFF

KATUSE KINO

VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA

FILMIPÄRL

HOMME

VALITUD HUUMOR

Drive

Nicolas Wending Refn
2011/100min

I'm So Excited!

Pedro Almodovar
2013/90min

PILETID EELMÜÜGI: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.30.

KATUSEKINO.EE

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid

Eesti Ekspress

Eesti Päevaleht

Partner

virus

www.poff.ee

Laste fond

TARTU ÜLIKOO LIKLIINIKUM

Peetri ema Anne: "Peeter on meil eriti raskekujulise epilepsia vormiga voodihaige sünnist saati. Nüüd juba 15 aastat vajab ta jätkuvalt ööpäevaringset hoolitsust."

AITA AITAJAL AIDATA!

Aita meil tasuda sügava puudega voodihaigete laste lapsehoiuteenuse eest!

900 5025 **5 EUR**
900 5100 **10 EUR**
900 5500 **50 EUR**

www.lastefond.ee/peeter

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht
Eesti Ekspress

Eesti Päevaleht

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista **66 22 524** Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbr ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sinul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatuset vali kood **022**. Kuula hoolega juhiseid. Sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatuset vali kood **022**. Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula sulle jäetud teateid.

TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, tingimusel, et telefon on klahvidega ning toonvalimisega. Uued kuulutused ilmuvad ühel päeval laupäevast kolmapäevani Eesti Päevalehes. 9002626 eritariif 0.63 EUR / min.
Teenuse osutaja: Indata OÜ.

Naine meest

62a. lesknaine Tallinnast soovib leida oma ellu omanust ausat tervislike eluviisidega sõpra-kaaslast. **69316**

65a. üksik naisterahvas soovib tutvuda kuni 70a. sõbraliku mehega. **69299**

63a. leskproua Kesk-Eestist, elan oma majas, soovin tutvuda ausa ja alkoholist mitte sõltuva härraga, kel oleks auto, et vahel seigelda. **69312**

Väike kena brünett elurõõmus sõbralik kultuurihuviline paremates aastates vanaema soovib tutvuda samaväärse vanaisaga. Auto ja rahakott ei ole määrad. **69309**

55+ vormikas rõõmsameelne huumorimeelne lahutatud lesknaine soovib leida sõpra. Soovitav Kesk-Eestist. Ei oma autot ega juhilube. **69296**

Olen 64a. tallinlanna. Kui oled jäänud üks, siis hakka minu kirjasõbraks ja reisikaaslasteks. **69281**

Keskealine naine soovib tutvuda mehega, kes mõistab inimese muresid ja on talle heaks sõbraks. Joodikutel palun mitte helistada! **69279**

Naine Harjumaalt, 61/167/70, soovib tutvuda suhetest vaba heasüdamliku mehega. Hea oleks, kui ei suitsetaks. **69277**

54a. lahutatud tubli naine otsib oma ellu viiekümndates karsket ja vaba meest. **69275**

60+ pikemat kasvu sale naine Tartust soovib leida kaaslast. **69274**

80+ intelligentne, keskmiselt tark ja keskmiselt kena mees Tallinnast, tule heaks sõbraks ja meeldivaks kaaslasteks eakaaslastest naisele. Luba olla hea ja abivalmis sõbranna. Sponsorit ei vaja. **69267**

Leskproua 75a, töötan ja elan Tallinnas, soovin leida sobivas vanuses üksikut ausat ja ustavat härrat heaks sõbraks või elukaaslasteks. Elukohta ei vaheta. **69265**

60a. naine soovib tutvuda 58-65a. elurõõmsa mitesuitsetava üksiku mehega Tartust või Tartumaalt. **69264**

Kuuekümndates aastates Lääne-Eesti naine soovib leida endale kaaslast. **69263**

Naine soovib tutvuda 40-50a. noormehaga, et koos lõbusalt aega veeta. **69260**

55a. naine tutvub intelligentse rõõmsameelse mat. kindl. mehega. **69255**

Maanaine otsib maameest. Olen hea perenaine, saan hakkama loomade ja põlluga. Pikk, peenike, 50+, loomaarst, lesk. Helista! **69222**

61a. üksik naine soovib tutvuda sobivas vanuses heatahtliku ja ausa meesterahvaga, kes oleks toeks ka raskeematel hetkedel. Kui sa ei pelga, siis võta ühendust. **69215**

66a. lesknaine tutvub kuni 72a. soliidse härraga, kes tunneb end üksikuna. **69214**

68a. üksik vaba naispensionär soovib tutvuda pensionärist mehega. Võin ka elukohta vahetada. **69212**

33a. naine otsib püsisuhet - tõelist armastust. **69211**

65a. lesknaine soovib tutvuda omavanuse mehega. **69209**

Üksik proua, veidi vormikas, tutvub 70-75a. Tallinna härraga, kes oleks huvitatud suveürituste külastamisest ja truust sõbrast. **69207**

Mees naist

60+ optimistliku ellusuhtumisega mees soovib tutvuda viiekümndates-kuuekümndates daamiga. **69280**

Mees 44/185/85 otsib tutvust naiseaga, kes soovib saada last. **69276**

36a. noormees otsib elukaaslast 25-36a. **69315**

55a. lahutatud mees, ei liialda alkoholi-ga, soovib tõsist suhet naisterahvaga. **69306**

50a. tervislike eluviisidega mõistev ja hooliv vaba mees soovib tõelist armastust saledapoolse rinnakama vaba naisterahvaga. Ära ainult seikle! **69302**

47a. mees soovib tutvuda kuni 45a. atraktiivse naiseaga Pärnust. **69297**

Kõrges eas suitsu- ja viinavaba vana-härra soovib leida sõpra-kaaslast, abi ei vaja. Seiklejatel palun mitte tülitada. **69294**

Hetkel vanglas viibiv nägus ja tegus noorusliku südamega 25a. rõõm sameelne heatahtlik sportlik seksikas kutt, kes oskab hinnata naist, vajab naiselikkust õr-nust ja armastust, soovib tutvuda sama sartsaka armsa kena rinnaka kisuga, et elu ilusamaks muuta. **69286**

42a. lahutatud Kesk-Eesti mees otsib silmarõõmu, kellega elus edasi minna. Seiklusteks pole aega ega tahtmist. **69284**

46a. vaba mees soovib tutvuda vaba naisterahvaga. **69271**

Keskealine haritud Tartumaa mees tutvaks pere loomiseks mõista, veel ühist last sooviva naiseaga, kes tahaks elada linna lähedal maakodus. **69270**

35a. noormees otsib armastust ning püsisuhet. lapsed pole takistuseks. **69258**

Keskealine korralike elukommetega vaba mees soovib tutvuda korraliku kena vaba naisterahvaga. **69250**

50+ pikemat kasvu tumedam vaba mehelik mees Tallinnast soovib tutvuda kena noorusliku naiseliku naiseaga. **69249**

37a. noormees Lääne-Virumaalt soovib tutvuda 27-41a. neiuga kooselu eesmärgil. **69243**

53/178 optimistlik intelligentne mees, ei tarvita alkoholi, mat. kindlustatud, usaldusväärne, soovib tõsist suhet alla 50a. naiseaga. **69237**

38a. abielumees otsib omanust abi-elunaist Tallinnast. **69236**

Intelligentne huumorisoonega nooruslik 59a. härra Tallinnast otsib sümpaatset saledapoolset kuni 53a. naissõpra, kellega teineteisest rõõmu tunda. **69233**

40a. abielumees Lõuna-Eestist, kes omab autot, otsib salasõbrannat Tartust või lähimbrusest, kellega vahetevahel kohtuda ja teha midagi põnevat. **69225**

Mees Tallinnast, 65/167, töötab, soovib tutvuda sobivas vanuses daamiga, kellega veeta laanipäev ja miks ka mitte soe suvi. **69208**

50+ eluga toime tulev korraliku välja-nagemisega vaba mees soovib tutvuda noorusliku naiseliku armsa vaba naise-ga, keda tõsiselt armastada. **69199**

44a. noormees soovib tutvuda ühe kena naiseaga vanuses 25-44a, kellelt saada tuge ja toetust oma tegemistele, kellega koos vallutada uusi tippe elu-teel. Tahaks sinus näha üht huvitavat ja huumorimeelega reisikaaslast, kes ei kogu ära uute väljakutsete ees. **69192**

60a. pikemat ja peenemat sorti pensionär soovib tutvuda rahuliku ja lihtsa omataolise naiseaga, kes omale soovib seltsilist. **69184**

71a. leskmees tuleb elukaaslasteks üksikule naisele, kes elab maal. **69166**

54/180/78 Tallinna mees, enda korteris elav, tervislike eluviisidega rõõmsameelne nooruslik mehelik vaba mees soovib tutvuda neljakümndates rõõmsameelse noorusliku vaba naise-ga. **69164**

Mees 52a Virumaalt, elan maal, töötan, soovin leida toredat naist, kellel meeldiks maal elada. Võib olla minust vanem. **69156**

TALLINNA LINNATEATER

Robert Lepage'i külalisetendus KUU TAGUMINE KÜLG

1. oktoobril 19.00

Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

TIPOLIIN KINNISVARABÜROO

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. tökogemus.
- Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvendusi.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

TALLINNA KREMATOORIUM

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringselt kogu Eesti piires. Tuhastamismatus soodsaima hinnaga. Kõik matusteenused. KAKS KABELIT. Suurim urnivalik Eestis. Tel 623 8808 24h

www.krematoorium.ee

Töö

• **Elektritööde ettevõtte Tallinnas** pakub tööd kvalifitseeritud elektrikule tel.5042044,6412064

Müük

• **Müüa küttepuid:** kask, lepp, kuusk, sanglepp. Kogused täpsed ja kaup aus, koos transpordiga. Mob 525 9433, 504 9838 ja tel 672 5338 Votikmetsa OÜ

Laen

• **Laen kinnisvara tagatisel.** Laenu Grupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenuud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatund-jatega.

Teenused

• **Ömblusmasinate remont.** Väljakutsed tel 551 6633, 656 6063. Rosmann.

• **Soodsad kolimis- ja transporditeenused Tallinnas ja Harjumaal.** Laoteenused Tabasalus. www.laod.ee Tel 5559 2319.

• **KAARDIDENNUSTAVAD**
Tel 9001727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee

• **NÕUANDELIIN tel 900 5020.**
Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97€/min.

Tervis

• **Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab** alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

• **BPTO Peterburi OÜ (registrikood 10630713) müüb pandipidajana avalikul kirjalikul enampakkumisel** Ekspressitoit OÜ-le (registrikood 11732344) kuuluva ning üürileandja pandiõigusega koormatud vallasvara (edaspidi Vara) tervikvarana. Vara koosneb kasutatud suurköögi inventarist (sh. kööbimööbel ja -tehnik). Varaga on võimalik tutvuda 02.07.2013 ja 03.07.2013 tööajal eelnevalt kokku leppides tel. +372 51 51 750 või e-posti teel fp@bptam.com. Pakkumisi saab teha üksnes kogu Varale tervikuna. Vara alghind on 23 551.8 € (sh. KM).

Kirjalik pakkumine esitada kinnises ümbrikus märkega „Ekspressitoit enampakkumine“ hiljemalt 15.07.2013 kl.12.00-ks aadressile BPTO Peterburi OÜ Rävala pst. 5, Tallinn. Pakkumises peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) pakkuja nimi ja kontaktandmed (sh. e-posti aadress);
- 2) pakkuja selgelt väljendatud siduv pakkumine Vara ostmiseks enampakkumisel kehtestatud tingimustel;
- 3) pakutav hind numbrite ja sõnadega;

Pakkumine ei või olla tingimuslik. Pakkumisele tuleb lisada koopia pakkuja isikut tõendavast dokumendist, juriidilistel isikutel ka äriregistrikaardi väljavõte. Vara müügileping sõlmitakse kõrgeima pakkumise teinud isikuga. Vara müüakse müügilepingu sõlmimise hetke olukorras ja kompleksuses ja enampakkumise korraldaja ei vastuta võimalike puuduste eest. Enampakkumise korraldaja ei hüvi-ta enampakkumisel osalemiseks tehtud kulutusi ega vastuta enampakkumisel osalejatele tekkinud muu võimaliku kahju eest.

Südamlik kaastunne Maire ja Tarmo, Ivari peredele abikaasa ja isa, vanaisa

ÜLO KOHV

13.09.1940 – 25.06.2013

kaotuse puhul

Mälestab Edgar koos lastega

Ärasaatmine 3. juulil kl 13.30 Tallinna Krematooriumis, Pärnamäe tee 36

TELEVISIOON

ETV

07.25 Maahaigla: Mägironija (Inglise 2003)

08.10 Aia elu (ETV 2007)

08.25 Rock Summer 25, 1/9: John Lydon*

08.55 Holby City haigla: Päka all (Inglise 2004)

09.55 Ajavaod: Aatemehe Postimees (ETV 2011)

10.30 Ajalik ja ajatu: Tule ja mõõgaga, 3/4 (ETV 2006)

11.00 Väike maja preerias (USA 1977)

11.45 Uued trikid: Elav surnu (Inglise 2010)*

12.35 Jamie Oliveri 30 minuti road (Inglise 2010)*

13.00 Õnne 13 (Eesti 2012)*

13.30 ENSV (ETV 2011)*

14.00 Holby City haigla: Päka all (Inglise 2004)*

15.00 Tour de France: 3. etapp: Ajaccio – Calvi, 145,5 km

17.35 Minuscule (Prantsuse 2011)

17.40 Maahaigla: Mägironija (Inglise 2003)*

18.30 Aktuaalne kaamera

18.45 Osoon (ETV 2012)

19.10 Ilus maa: Vudila mängumaa (Eesti 2011)

19.25 Iloline inemine: Priidu Teppo lootsamuuseum (ETV 2010)

19.40 27: Kull ja kiri (ETV 2012)

20.10 Amasoonia võimas loodus, 1/2 (USA 2010)

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.25 Sport

21.35 SUVEkulTUUR

21.45 XXVII Pärnu filmifestival. Homme (Vene 2012)

22.50 Vincent, 1/4 (Inglise 2005)

23.55 EÜE segu, 4/6: Melu*

00.25 Waterloo Roadi kool (Inglise 2009)*

01.20 SUVEkulTUUR*

01.36 ERR-i uudised

KANAL 2

06.45 Rosario*, 20

07.40 Kasskoer

08.05 Suverepor*ter*

09.10 Tuhat ja üks ööd*, 20

11.00 Kodus ja võõrsil, 5529

11.30 Küladetektiivid*, 65

12.30 Merevaade*

13.00 Saare sosinad

14.00 Komissar Rex: Mõrvarlik suvi

15.00 Punased roosid, 539

16.05 Küladetektiivid, 66

17.05 Rosario, 21

18.10 Tuhat ja üks ööd, 21

20.00 Suverepor*ter

21.00 Meie aasta Siberis: Raha

21.30 Mentalist

22.25 Mõrvaennetajad: Liha ja veri

23.20 Ülisalajane

00.15 Elav märklaud: Tapvad tõendid

01.05 Noateral: Oma venna hoidja

01.50 Öde Jackie: Hooldaja

02.20 Matsakas beib*: Teine võimalus

03.05 Suverepor*ter*

03.55 Guinness World Records – põõraseimad rekordid*

04.20 Rosamunde Pilcher – Mineviku kutse* (Saksamaa 2000)

TV3

06.15 Beyblade: metallisandad

06.40 Winxid

07.05 Smurfid

07.30 Beyblade: metallisandad*

07.55 Armastus võidab, 69*

08.55 Kirgede torm, 1664*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6505*

10.25 Top Shop

10.40 Unistuste agentuur 2, 12

11.35 Meisterdetektiiv Spencer 4, 16: Härra Yin esitleb

12.30 Paradiisiaiad, 4*

13.00 Hawaii 5-0 2, 17: Kaitsja*

14.00 Kätemaksukontor 3, 8: Pereäri*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6506

15.30 Lena, mu elu armastus, 129

16.30 Armastus võidab, 70

17.30 Kirgede torm, 1665

18.30 Vaid Venemaal pluss

19.00 Seitsmesed suvesadamas

20.00 Kätemaksukontor 3, 9: Illusioon 1

21.00 CSI kriminalistid 13, 01: Põletav karma UUS HOOAEG!

22.00 KINO3 SUUR FILM: Kahuriliha (USA 2005)

00.20 CSI New York 8, 5

01.15 Anarhia pojad 4, 5: Una Venta

02.00 Eesti otsib superstaari, 7: 10 parimat meeshäält*

03.25 Simpsonid 23, 13: Ka tütar tõuseb*

03.50 Rahaauk 1, 4

04.40 Seitsmesed suvesadamas

05.30 Lena, mu elu armastus, 129*

ILM

Esmaspäev +16...+22
Läänekaare tuul 2–8 m/s

Teisipäev +17...+21
Muutliku suunaga tuul 3–7 m/s

Kolmapäev +18...+26
Muutliku suunaga tuul 1–7 m/s

Neljapäev +10...+16
Idakaare tuul 2–7 m/s

RISTSÕNA

	REHVI-FIRMA SOLAR ENERGETIC PARTICLE	SURMA- HEITLUS MASTER OF ARTS	HOBUSE- KARI PINDALA- ÜHIK	NAISENIMI ALGUSE JA LÕPUTA AEG	...-TAGASI RUMAL	MARGA- RIIN KREEKA TÄHT	LINN ITAALIAS LINNAPEA	LINN ITAALIAS KOLM-	KUNSTNIK ... VINT VOOT, JUUT
KUIUPÄE- VASTAMA									
RIIK AAFRIKAS 1002.									
KÄRME									
LA-MINOOR									
... PASTEUR									
MÄEAHELK AASIAS									
SUGULANE									
HIIGLANE									
KOOL- TARVE ARMASTUS- JUMAL									
KÄÄNE									
IKKAGI									
HAMBA- VAAP									
VEEKOGU									
PARKIMIS- PLATS REST IN PEACE									

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV 2
07.05 Lõvimees* **07.30** SimsalaGrimm **07.55** Väikese Muti seiklused:* **08.00** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **08.15** Tule õuel, 8/16 (Eesti 2012)* **08.45** Lastetuba **09.00** MuinasTeeVee (ETV 2004) **09.25** 55 – mis siis!: Soovid-soovid-soovid (ETV 2010) **10.00** Waterloo Roadi kool **10.50** Ohhool, 8/15 (ETV 2005)* **11.20** Kimjongilia – Kim Jong-ili lill (USA 2009)* **12.35** Jalgpalli Maailmajagude karikaturniir 2013: Finaal* **14.33** ERR-i uudised **16.15** Armastus loomariigis, 2/4* **17.10** Väike maja preerias* **18.00** Willy Fogiga ümber maailma **18.20** Näh **18.30** Võlukarusell **18.40** Reis ümber maailma: Täna oleme Türgis **18.50** Beni ja Holly väike kuningriik **19.00** Lammas Shaun **19.05** Siilipoiss Alfreddi salapärsed seiklused **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19.45** Akvaarium (Hollandi/Inglise 2009)* **21.45** Unista (tud), 1/3: TU Viljandi kultuuriakadeemia teatrikunstieriala 9. lend **22.15** Tsirkuselaps (Eesti 2010) **23.10** Lääse vaimi tõestamine (ETV 1999) **00.00** Pillimeister: Kalju Sarnit (ETV 1988) **00.25** Kapell (ETV 1981)* **00.56** ERR-i uudised

TV 6
06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed suvesadamas. Nädalalõpp **09.30** Kodu keset linna 4, 455 **10.00** Kutsuge Cobra 11 12, 7 **11.00** Suursaadik **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 4, 456 **14.00** Kutsuge Cobra 11 12, 7 **15.00** Kälimehed 1, 4 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 1, 2 **16.30** Kutsuge Cobra 11 12, 8 **17.30** Top Gear 3, 9 **18.30** Simpsonid 12, 17 **19.00** Ameerika paps 5, 62 **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 1, 3 **20.00** Seks ja linn 5, 70 **20.30** Simpsonid 12, 18 **21.00** KINOÕHTU: Klient on kuningas **23.00** Naked & Funny 4 **23.30** Vaga vesi 1, 8 **00.30** Salajane ladu 13 1, 13 **01.30** Salatoimikud 5, 112 **02.30** Naked & Funny 4 **03.00** Kälimehed 1, 2 **04.00** Hommikuraadio **04.20** Kodu keset linna 4, 456 **04.50** Seitsmesed suvesadamas **05.50** Uudistemagasin

Kanal 11
06.15 Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen **10.50** Eluteed*, 20 **11.20** Everwood* **12.10** Top Shop, 155 **12.25** Mõrvamüsteerium* (USA 2006) **14.25** Koka-kool **15.20** Oprah **16.10** Doktor Oz **17.05** Everwood **18.00** Pahad tüdrukud, 49 **19.00**

Kodus ja võõrsil, 5530 **19.30** Eluteed, 21 **20.00** Sa ei ole üks! Uued osad! **20.30** Tuuni mu mõisa! Uus! **21.00** Valge oleander (USA/ Saksamaa 2002) **23.05** Staariminutid **23.10** Käpardist kokaks, 1: Uus! **00.00** Suverepor*ter **01.00** Ellen **01.45** Lõbulinnu salapäevik **02.10** Sa ei ole üks! Uued osad! **02.35** Tuuni mu mõisa! Uus! **03.00** Staariminutid **03.05** Staariminutid **03.10** Doktor Oz **03.55** Pahad tüdrukud*, 49 **04.45** Suverepor*ter*

Kanal 12
07.00 Suverepor*ter+ **07.30** Suverepor*ter+ **08.00** Kuldvillak* **08.30** MacGyver* **09.20** Wrestling*, 52: Viimane! **10.10** Rannavalve, II **11.00** Jututuba **13.40** Komissar Rex* **14.35** Walker – Texase korralvur* **15.25** MacGyver **16.20** Merepatrull **17.10** Komissar Rex **18.05** Walker – Texase korralvur **19.00** Kuldvillak **19.30** Eesti nokitseb **20.00** Tuvikesed* **20.30** Tuvikesed* **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Kriminaalne Venemaa, 1 **22.05** Kriminaalne Venemaa, 2 **22.35** Sjominij juurd-lus, 6 **23.35** Conan **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed **01.15** Tuvikesed **01.40** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Oled auahne ja püüad konkurentidest ette rebida, murraksid sisse kasvõi lahtisest uksest. Üritad hõljuvat udusulge kirvega purustada – raiskad rumalalt oma jõudu.

SÕNN Suhete (eriti just tõiste suhete) liinis võib ette tulla probleeme ja möödarääkimisi. Sinust saadakse valesti aru või jätab ise kellelegi sootuks vale mulje.

KAHSIKUD Päev sobib suurepäraselt vigade paranduseks ja muudatuste tegemiseks, kuid mitte asjadeks, mis on seotud võlgade, laenude ja kollektiivse omandiga.

VÄHK Sinus võitleb konservatiiv radikaaliga. See sisemine vastuolu tekitab stressi ja soovi midagi ära teha. Ka mõni vana võlg või ebakõla võib vajada heastamist.

LÕVI Kui su töö on seotud täpsete arvude ja faktidega, peaksid olema eriti tähelepanelik. Hooletuse või kiirustamise tõttu võid mõne ämbri pikaks ajaks kolisema panna.

NEITSI Koostöö, teistega arvestamine ja õige meeskonna valimine on nüüd edu alus. Samal ajal jälgi end kõrvalt ja ära muutu egoistlikuks.

KAALUD Ühiskondlikud suhted on eriti olulised ja sunnivad sind kiireid valikuid tegema. Sinu soov kõigiga hästi läbi saada lõpeb sellega, et riskid mõjuda ebasiiralt.

SKORPION Kuna Pluuto asend on tugev, tunned enda ümber tugevaid energiapööriseid. Sul on küll palju energiat ja pealehakkamist, ent puudub oskus teha meeskonnatööd.

AMBUR Võtad üsna julgeid riske ja oled valmis mängima ohtlikke mängu. See kehtib nii suhete kui ka äritegevuse kohta.

KALUKITS Kui saad jagu oma ebakindlusest, võid paljudel aladel olulisi võite saavutada. Teisalt ei sobi päev uute projektide käivitamiseks.

VEEVALAJA Fookuses on suhted, mis on seotud kas töö või muude kohustustega või millel on väga spetsiifiline iseloom.

KALAD Asjad tekitavad sinus nüüd suuremat emotsionaalset vastukaja. Võiksid osta talismani või mõne müstilise vidina.

Taristu
OTT VALLIK

VALMIS VIST...

SURK SURK

KASTET VÕIKS OLLA. KETSUPIT. VÕI MIDAGI.

Dibert
SCOTT ADAMS

FENG SHUI KONSULTANT, KEDA SA TAHTSID, ON LIIGA HÕIVATUD.

LEIDSIN SELLE ASEMELE MEHE, KES TEGUTSEB ASTROLOOGIAS, MUSTAS MAAGIAS JA VOODOOS.

KAS SA ÜRITAD MULLE MIDAGI ÕELDA?

KÜSI TEMALT. TA ON LISAKS VEEL KA SELGELTNÄGIJA.

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed.
www.sudoku.com

			8			2	4
							7
2					1	6	8
	7	6		5		4	
		5	3		2	7	
	2			4		3	5
5	4	2					9
8							
6	1				7		

SUDOKU reeglid

•• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

1	5	9	7	6	2	8	4	3
7	6	8	9	3	4	5	2	1
3	2	4	5	8	1	7	9	6
6	9	3	1	4	7	2	5	8
5	4	7	8	2	3	1	6	9
8	1	2	6	9	5	4	3	7
2	7	1	3	5	6	9	8	4
4	8	6	2	7	9	3	1	5
9	3	5	4	1	8	6	7	2

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi. www.epl.ee/sudoku

TEHNO

Hans Lõugas
toimetaja

1,6 terabitti ehk ligi 200 gigabaiti andmeid sekundis suutis edasi kanda uus optiline kaabel, mida esitlesid ajakirjas Science mitme ülikooli teadlased. See on ligi 160 korda rohkem, kui suudavad praegu merepõhjas lebavad valguskaablid. Samal meeskonnal õnnestus mullu luua ka juhtmeta andmeside kiirusega 2,5 terabitti sekundis.

NSA kuulas EL-i ameteid pealt

Der Spiegel avaldas Edward Snowdeni lekitatud dokumendid, mille järgi USA luureagentuur kuulas pealt Euroopa Liidu ametkondade suhtlust. NSA-l oli dokumentide järgi vähemalt 2010. aastal ligipääs EL-i arvutisüsteemidele ja ta jälgis selle kaudu telefonivestlusi, e-kirju ja muid dokumente.

8.1 on uue Windowsi versiooni number, mille Microsoft oma arendajate konverentsil avaldas. Tagasi on start-nupp ja kogu kasutust saab kohendada vanade traditsiooniliste programmide ümber, mis peaks julgustama Windows 7 kasutajaid uuele platvormile üleminekuks. Analüütikud ennustavad aga Windowsiga arvutite müügi vähenemist.

Nutiseadmed: kas üks suurus sobib kõigile?

Vanasti oli mobiiltelefoni valida lihtne: Nokia või Ericsson. Kui tahtsite eristuda, siis Alcatel. Nüüdseks on puutetundlike ekraanidega seadmete valik nii kirju, et raske on vahetki teha, kas seadet üldse telefoniks nimetada.

Apple'i liin on siiani üsna selge. Kuus aastat tagasi välja tulnud nutitelefonide teerajaja iPhone jäi pikaks ajaks samasuguseks, ainult mullu suurendati telefoni ekraani. Sarnane on lugu tahvelarvutitega: 2010 sündinud iPad sai alles eelmisel aastal väiksema venna.

Apple'i strateegia ongi pakkuda ainult ühte värskeimat telefoni ja tahvli – kes tahab valikut, saab valida paari aasta taguse mudeli. Praegu on müügil kokku kaks iPhone'i ja kolm iPadi.

Kardinaalselt teine pilt avaneb Samsungi tootangus. Ainuüksi Eestis on praegu müügil või lähitulevikus müügile oodata 35 Galaxy seeria seadet, mis töötavad Androidi platvormil.

Lõuna-Korea tehnikagigant pakub puutetundliku ekraaniga riistapuid pea igas suuruses ja hinnaklassis. Kas soovite 2,8-, 3,8-, 4- või

4,8-tollise ekraaniga telefoni? 7-, 8- või 10-tollist tahvelarvutit? Või hoopis 6,3-tollist... Ei tea, kas telefoni või tahvli? Ka hinnaskaala on lai: Eestis 87 eurost 699 euroni. Ja vähe sellest: kui Androidi ei taha, on Samsungil pakkuda ka Windowsi tarkvaraga seadmeid.

Miks Samsung erinevalt Apple'ist poeletid valikuga üle ujutab, nii et isegi asjatundjal on raske orienteeruda? Firma ise ütleb, et nende strateegia on pakkuda valikut igasuguse maitse ja ootustega klientidele.

Samal ajal räägib see firma erakordsest või-

mekusest. Samsung on loonud oma konkureeriva toote teiste tootjate igas suuruses telefonide ja tahvlite vastu. Seda suudab ainult ettevõtte, kes toodab ise vajalikud osad, nagu kõrgtehnoloogilised ekraanid, mälu- ja protsessorikiibid, kaamerasensorid jne. Peaaegu kõik teised suurtegijad ostavad komponente sisse, ka Apple'i telefonid sisaldavad nt Samsungi tehtud osi.

Tavalisel ostjal jääb ikkagi üle ise uurimistööd teha ja langetada otsus, milline seade nende kümnete seast teda infoühiskonnas kõige paremini teenindab. ●

Samsungi Eesti valikus on vahemikus 2,8 tollist 10,1 tollini 35 seadet. Seetõttu on siin ainult osa neist:

Vastukaaluks kõik Apple'i praegu müüdavad mudelid:

Galaxy Note 10.1
●● ekraan 10,1 tolli, 679 eurot

Galaxy Tab 2
●● 7 tolli
●● 249 eurot

Galaxy Mega
●● 6,3 tolli
●● 579 eurot

Galaxy S4
●● 5 tolli
●● 699 eurot

Galaxy Xcover 2
●● 4 tolli
●● 329 eurot

Galaxy Y
●● 3 tolli
●● 98 eurot

iPad 4
●● ekraan 9,7 tolli
●● 509 eurot

iPad 2
●● 9,7 tolli
●● 519 eurot

iPad mini
●● 7,9 tolli
●● 339 eurot

iPhone 5
●● 4 tolli
●● 729 eurot

iPhone 4S
●● 3,5 tolli
●● 599 eurot